

Greenkeeperen

FORENINGSMAGASIN

DANISH GREENKEEPERS ASSOCIATION

TEMA

VERDENS STØRSTE
GRÆSKONFERENCE
KOMMER TIL
DANMARK

**"JEG SKUBBER
MIG SELV SELV UD
PÅ DYBT VAND!"**

For Jeppe kan greenkeeper-
projekterne ikke blive store nok

LÆS MERE PÅ SIDE 6

GREENKEEPEREN SKABER DIREKTE KONTAKT MELLEM
GRÆSEKSPERTER, GREENKEEPERE, ANLÆGSGARTNERE
OG FAGNES RELEVANTE LEVERANDØRER

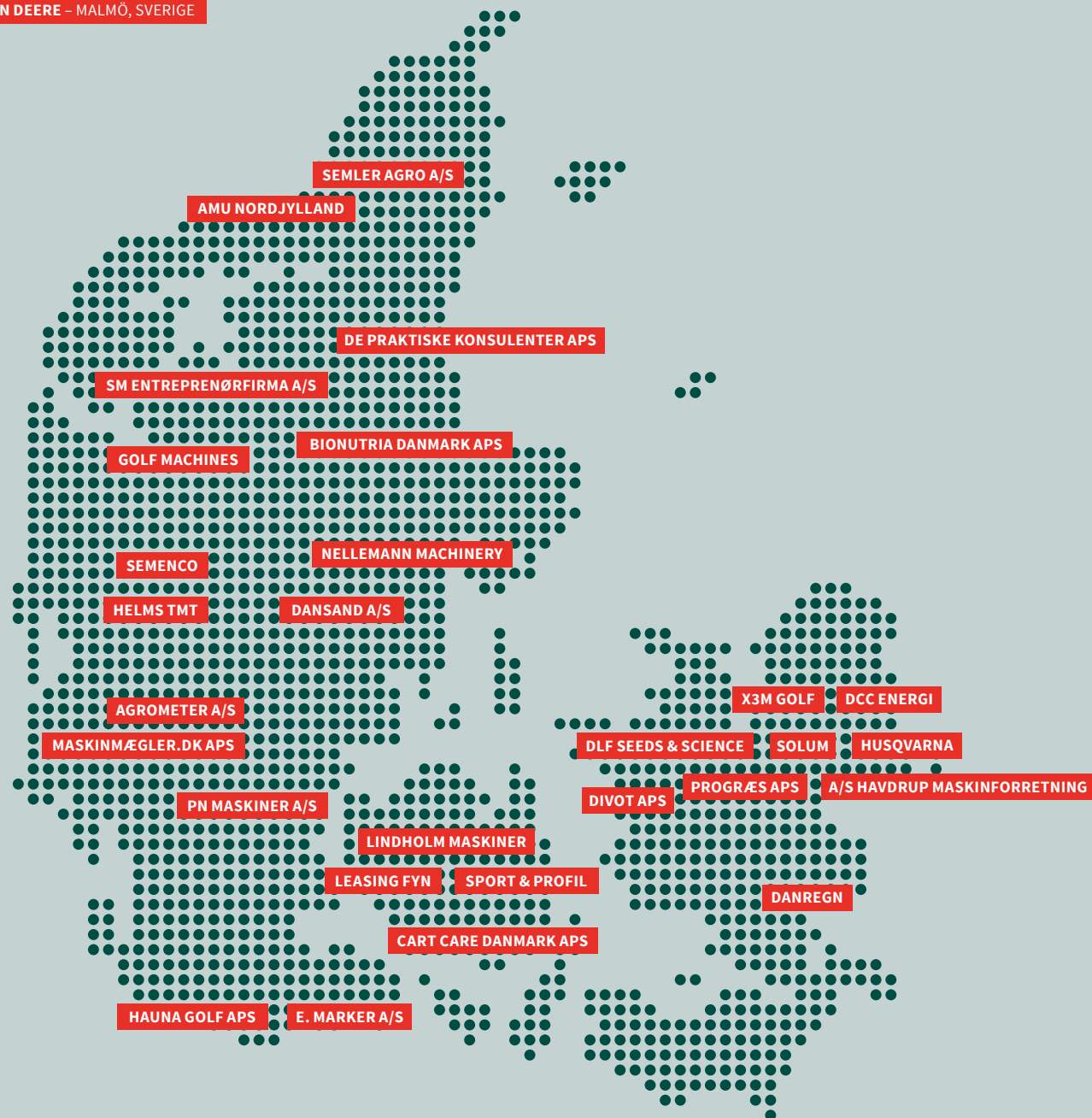

ERHVERVSKLUBSPONSORERNE STØTTER OS, OG VI STØTTER DEM

Bestyrelsen i DGA ønsker alle et fortsat godt samarbejde i sæson 22.

CAPILLARY BUNKER – ASKIM, SVERIGE

JOHN DEERE – MALMÖ, SVERIGE

En green er ikke bare en green.

Og sand er ikke bare sand.

Du kender sikkert Dansand for vores rene topdressand til greens. Men vi har også en række andre produkter til golfbanen som vækstlag, stigrus, drængrus og bunkersand - eller topdressinger med humus. Med Nordeuropas mest avancerede blandedanlæg leverer vi kundespecifiserede blandinger tilpasset

den enkelte bane, hvad enten du har fortynding af filt, tilførsel af næringsstoffer eller renovering af vækstlaget i fokus. Ring direkte til Anders Heide Houe på 40 56 58 22 og bliv klogere på de mange muligheder til din golfbane.

➤ Se mere om Dansands mange produkter til din golfbane på [Dansand.dk/golf](https://dansand.dk/golf)

Dansand A/S
Lervejdal 8b
DK-8740 Brødstrup

Greenkeeperen

36. ÅRGANG | #01 2022

Greenkeeperen modtages og læses af samtlige golfklubber, chefgreenkeepere, greenkeeperassistenter, golfspillere, baneudvalgsmedlemmer, Landbrugs-skoler, AMU-centre, anlægsgartner-firmaer, gartnerskoler, tekniske skoler, kommuner, amter, stads- og kommune-gartnere, stadioninspektører, vejformænd, udvalgte arkitekter, ingeniører, biologer m.fl.

Redaktør
Kristine Buske

Redaktion
Karin Normann

Design og tryk
Mediegruppen as
Jørn Thomsen Elbo A/S

Forsidefoto
Anders Trærup

Bladet udkommer i 2022:
Ultimo marts og oktober.

Oplag
1.000

Annoncemateriale til
Greenkeeperen #02 2022
Deadline for materiale 07.10.22

Annoncemateriale og formidling
Per Lemming
Danish Greenkeepers Association
Åvænget 15, Mogenstrup, 4700 Næstved
Tlf.: +45 4275 3000
perkeeper@gmail.com

Kontakt Greenkeeperen
Danish Greenkeepers Association
Åvænget 15, Mogenstrup, 4700 Næstved
Tlf.: +45 4275 3000
perkeeper@gmail.com

Trykt på FSC® certificeret papir hos trykkeri, der er kvalitets- og miljøcertificeret iht. ISO 9001/14001. Papir: Amber Graphic.

Hvor er branchen om fem år?

Jeg sidder en kold, våd januar-dag og skriver på min leder til fagbladet. Synes altid, man kommer til at sidde og tænke: Gad vide, hvordan denne sæson bliver, hvad får vi gjort på banen, hvad med mandskabet, og hvordan mon samarbejdet bliver denne sæson med de andre i klubben?

Der er mange nye stillingsopslag inde på vores hjemmeside. Alt fra faste stillinger, over sæsonpladsen til mekanikeren eller elevpladsen. Når jeg hører fra mine kollegaer ude i landet, er det samme svar, som kommer tilbage: Der mangler kvalificeret arbejdskraft, og der er brug for nye elever.

Vi i bestyrelsen kigger ud i fremtiden og stopper tit op og snakker om, hvordan det går branchen om ti år – ja bare fem år frem – hvis ikke der rykkes på flere sider.

Vi oplever alle, at der kommer flere spillere på banerne og dermed flere medlemmer og greenfee-gæster. Men vi har desværre endnu ikke set de store forhøjelser i banebudgettet til lønkroner og faste stillinger.

Jeg snakkede med en chefgreenkeeper i dag i en stor, højttaget golfklub, som gerne vil se sig selv i top-10. Men endnu en gang er chefen blevet mødt med spørgsmålet om, hvor få medarbejdere han kan klare sig med uden at forringe kvaliteten. Det er klart, at det kan få en greenkeeper til at overveje, om det er stillingen værd med så hårdt og urimeligt et pres. Det samme gælder den gode, dygtige sæsonarbejder, som år efter år kommer ind og knokler på banen for kun at ende med at blive skåret fra til sidst. Hvordan får vi det vendt, så den nye elev ser en fremtid i den klub, han yder en indsats for i næsten fire år for at ende bagerst i køen på jobcenteret efter endt læretid?

Heldigvis er der håb. Vi afholder møder med vores venner i DGU, GAF og PGA om forskellige emner hen over et år. Det, som vi snakker om her i foråret, er et større samarbejde i vores organisationer, så vi

står med et fælles sprog og en stemme om at gøre dansk golf bedre ude i klubberne. Dette og stor fokus på de to uddannelses-institutioner skulle fortsat gerne være med til at rykke forholdende. Selvom vi godt ved, at Rom ikke blev bygget på én dag.

Når vi skal kigge ind i branchens krystal-kugle, kan vi ikke undgå at tale om græs og banepleje og den ny viden, der er på området. Derfor præsenterer vi i dette nummer af Greenkeeperen International Turfgrass Research Conference– verdens største græskonference – som i år kommer til Danmark for første gang. Få inspiration til de faglige indlæg og tekniske ture, som du kan deltage i på konferencen. Læs også, hvad chefgreenkeeper Thomas Pihl fra Furesø Golfklub ser mest frem til at høre om.

DGA har holdt sit møde med erhvervs-klubben, og vi takker dem alle for den store støtte og opbakning til vores forening. Vi har fået fyldt aktivitetskalenderen og håber, at der er lidt for alle. Det giver mulighed for at komme ud til kollegaer og få et friskt pust, som du kan tage med hjem til din egen bane. Uden jer, kan vi ikke fastholde aktiviteterne. Så kom og bak op.

Året byder på Maskiner under broen. Begivenheden, der samler den grønne branche og opdaterer dig på viden og nyt på markedet. Også her står DGA stærkt repræsenteret – og med et stort ønske om, at vi mødes og snakker sammen.

Støt vores sponsorer, de støtter os! 🇩🇰

René Juel

Formand for Danish Greenkeepers Association

42

STØTTE TIL NATUR- OG MILJØPROJEKTER

Seks danske golfklubber fik en tidlig julegave.

28

30 ÅR SOM CHEFGREEN-KEEPER

Her deler han sit syn på branchens udvikling gennem tiden.

40

VÆKST-REGULERING PÅ GOLFBANEN

Chefgreenkeeper Rasmus Nielsen deler ud af sine erfaringer.

50

HAR DU TJÆK PÅ NATURSYN?

En bedre forståelse for naturen har betydning for fremtidens banepleje.

INDHOLD

FÆLLESSKAB

06 Stafetten

12 Synspunkt

14 Verdens største græs-konference kommer til Danmark

16 Praktikerens dag

18 Tekniske ture

22 Maskiner under Broen har atter fokus på golfbanerne

24 Forårsklargøring

28 Chefgreenkeeper: ”Man skal kunne tåle at få en skideballe”

34 Øget affaldssortering kræver investering

36 Nye ansigter i Plænegræs-forskningen i NIBIO

FAGLIGT

40 Erfaringer med vækstregulering

42 Støtte til natur- og miljøprojekter

44 Nyt fra STERF-projektet ICE-BREAKER

49 Test af nyt GPS-system til golfbiler

50 Forstå dit eget og andres natursyn på golfbanen

52 Slut med pesticider mod insekter

54 Elektroniske scorekort vil gavne klimaet

56 Vedligeholdelse af søer og vandhuller

”Det er ambitionerne, der driver mig”

The Scandinavian og Great Northern. Det er nogle af de spændende projekter, Jeppe Krogh har på CV’et. Han er blevet udfordret ud over sine greenkeeperevner og har måtte sætte privatliv på standby i perioder. Men spørger du ham, om han vil anlægge en golfbane igen, er han ikke i tvivl om svaret.

TEKST: KRISTINE BUSKE | FOTO: ANDERS TRÆRUP

STAFETTEN

I denne artikelserie tager Greenkeeperen på rundtur blandt danske greenkeepere i hele landet. Vi får en snak om deres greenkeeperliv, hobbyer, glæder og udfordringer. Den enkelte greenkeeper sender stafetten videre til en kollega.

For Jeppe Krogh handler greenkeeping ikke om at løse baneplejens med så få midler. Han vil have mulighed for at skabe så store oplevelser som muligt for golf-spillerne. Derfor tøvede han ikke, da Silkeborg/Ry Golfklub kontaktede ham med en chefgreenkeeperstilling.

” Jeg har været skubbet helt ud på dybt vand og har formået at komme op ad vandet igen.

”Det er en af de største klubber i Danmark med et rigtig godt ry. De har en forståelse for, hvad der skal til for at holde en golfbane og har viljen og økonomien til udvik-

ling. Det er ambitioner, der driver mig. Jeg går hele tiden efter at skubbe grænserne, og det kræver en klub, som har samme indgangsvinkel.”

Et skridt ned for at træde et skridt op
Men Jeppes ambitiøse greenkeeper-eventyr startede et andet sted end i Silkeborg. Han klippede sin første green som 13-årig, hvor han var med sin onkel på arbejde i weekenden, og når han havde ferie. Han var for ung til at starte uddannelsen, men fik dispensation til at starte på Sandmosen allerede som 19-årig, og siden har han haft flere spændende klubber og projekter på CV’et.
Et af dem er Danmarks første rigtige præstige fyldte golfbane projekt The

FÆLLESSKAB: STAFETTEN

HVEM ER JEPPE KROGH?

- Uddannet greenkeeper fra Sandmosen i 2003
- Chefgreenkeeper i Silkeborg/Ry Golf Klub
- Familie, venner og mountainbike
- Bor i Ribe med sin kone og to børn
- 42 år

Scandinavian i Farum. En bane, som skabte mange snakke i golfbranchen, da idéen blev offentliggjort. Da der manglede et greenkeeperteam til at igangsætte projektet, blev Jeppe kontaktet. Han kom igennem en længere proces med samtaler og personlighedsanalyser, inden han fik beskeden: Han havde fået jobbet som Deputy course manager.

”Jeg kom fra en stilling som chefgreenkeeper, så nogle vil måske mene, at det var at træde et skridt ned. Men nogle gange skal man træde ned for at kunne træde op. Jeg følte mig bare privilegeret over at være med på så spændende et projekt,” fortæller Jeppe og tilføjer:
”De bestræbte sig efter at gøre det ypperste, men de var heller ikke højt-

råbende og lovede ikke mere, end de kunne holde. Vi samarbejdede med Robert Trent Jones, en amerikansk arkitekt, som havde en helt anden tilgang, hvor man ser tingene fra en helt anden vinkel. Det skulle være det bedste af det bedste.”

Under projektet skete der det særlige, at entreprenøren ikke kunne leve op til den kvalitet, som var aftalt. Så pludselig stod Jeppe og Course manageren Russell alene med al koordinering omkring anlægsprojektet. Hver dag skulle de jonglere med 120 ansatte plus underentreprenører.
”Der var mange steps at koordinere, og selvom det var uventet, at vi skulle stå med så stor en del af projektet selv, så gav det en uvurderlig læring. Jeg tror, det er sundt at komme uden for sin komfortzone, det rykker virkelig ved ens grænser.”

Fascinerende og frustrerende
Selvom The Scandinavian var spændende, så er der ét projekt, som Jeppe er særligt stolt af. Great Nothern. Helt unikt.
Og helt ekstremt. Her skulle Jeppe som Course manager styre hele teamet. Skaffe byggetilladelser, materialer fra Cameroun, oppumpet sand nord for Fyn osv. Tegne greenkeepergården, indkørsel osv. For-

” Det var både fascinerende og frustrerende at arbejde med. Nogle gange blev tingene ikke som forventet, og så skulle jeg tænke kreativt og finde nye løsninger.

handle priser hjem. Have ansvaret for otte grækere, som satte stenvægge op i klubhus og hotel. Al koordinering var Jeppes opgave, også med arkitekten Jack Nicklaus og hans team af virkelig professionelle og ekstremt dygtige folk.
”Det var både fascinerende og frustrerende at arbejde med. Nogle gange blev tingene ikke som forventet, og så skulle jeg tænke kreativt og finde nye løsninger. Det krævede syv år uden ferie, hvor jeg ikke har været meget hjemme hos familien. Det var hårdt både mentalt og fysisk. Men spørger du mig i morgen, om jeg vil være med til at bygge en golfbane igen, er jeg ikke i tvivl. Så siger jeg ja.”

Detaljens kunst
I begge projekter var det både de mange tilladelser og de mange

ubekendte fra vind og vejr, som Jeppe så som de største udfordringer. Og så er der vandingsanlægget, som de fleste green-keepere nok kan forholde sig til.

" Jeg tror, det er sundt at komme uden for sin 'comfortzone,' det rykker virkelig ved ens grænser og læring.

"Vandingsanlægget er din bedste ven og din værste fjende. Du har brug for det for at pleje banen, men når du bygger, er du nødt til at gøre det i etaper. Og det kræver tungen lige i munden at sikre konstant flow af installeringen af vandingsanlægget samtidig med, at du udvider banen, og hver etape skal godkendes af en arkitekt

både for designet af banen, men også vandingsarkitekten som alle kommer fra hele Europa," forklarer Jeppe.

Alligevel har alt det hårde arbejde været det værd.

"Begge projekter har været internationale, og det har betydet, at der har været mange nationaliteter involveret – på godt og ondt. Det har jeg lært meget af," siger Jeppe og tilføjer:

"Det mest spændende er at være med til at bygge noget anderledes, hvor du får lov at dykke ned i små detaljer og har en finger med i alt. Jeg er blevet udfordret ud over mine evner både som menneske men også som greenkeeper, og det har udviklet mig utrolig meget. Jeg har været skubbet helt ud på dybt vand og har forstået at komme op ad vandet igen."

42 år og meget mere at gi' af
Selvom det at være med til at bygge to

Silkeborg/Ry Golfklub står over for et større renoveringsprojekt. Her kan Jeppe trække på sine erfaringer fra Great Northern og The Scandinavian.

store, præstige fyldte golfbaner er i en liga for sig selv – så mener Jeppe alligevel, at han kan bruge sine erfaringer i Silkeborg/Ry Golfklub. Klubben står for eksempel over for et større renoveringsprojekt.

"Jeg kan bruge mine evner til at takle og analysere udfordringer og træffe de rigtige beslutninger. The Scandinavian og Great Northern har også givet mig et netværk af specialister, som jeg kan trække på."

Spørger man Jeppe, er han ikke i tvivl om, hvad han glæder sig aller mest til, når han møder ind på arbejde om morgenen i Silkeborg/Ry Golfklub.

"Det motiverer mig at gøre en forskel. Vi gør det bedste, vi kan i dag, og i morgen gør vi det en lillesmule bedre," siger han.

I dag bor Jeppe i Ribe sammen med sin kone og to børn. Han har rykket familien fra Ribe til Nordsjælland, til Fyn og tilbage til Ribe igen, så nu mener han, det er hans tur til at ofre sig ved at pendle godt halvanden time hver vej. Og selvom han har mange spændende klubber og projekter på CV'et, så er han stadig klar på nye greenkeeper-udfordringer.

"Godt nok er jeg kun 42, men jeg føler ikke, jeg har nået nok i mit greenkeeperliv. Jeg har meget mere at give endnu." 🚩

FÆLLESSKAB: STAFETTEN

STAFETTEN SENDES VIDERE

Jeppe sender stafetten videre til Thomas Martin fra Haderslev Golf Klub. Han vil gerne vide, hvordan det har været at være i samme klub i så mange år? Hvordan har udviklingen i form af ressourcer og forventninger været – både positive og negative?

Solum er medlem af
DGA VIP Erhvervsklub

Topprodukter til golfbaner

Vi er specialister i græs og er landsdækkende leverandør af vækstmedier, topdres, sand og maskinydelser til golfbaner.

Produkterne er kontrollerede og dokumenteret fri for urenheder, ukrudt og vækstsygdomme og vækstprodukterne er med høj mikrobiel aktivitet.

GreenMix

TeestedMix

BoldMix

D-GroMix

Kvartssand

Bunkersand

Kontakt Claus Svenstrup Nielsen, tlf. 21 61 30 45, email: csn@solum.dk eller se mere på solum.dk

Nye udfordringer kræver ny viden

I hvert nummer af Greenkeeperen henter vi nye perspektiver uden for greenkeeperfaget. Her kommer eksperter indenfor forskellige områder med deres synspunkt på et aktuelt emne. Denne gang har Maria Strandberg fra STERF ordet.

FOTO: PRIVAT

BAGOM

Maria Strandberg er direktør for Scandinavian Turfgrass Research Foundation (STERF), De nordiske golfforbunds fælles forskningsfond sterf.org. Hun har arbejdet i mere end tyve år med bæredygtig udvikling af golf og grønne områder i Norden – og internationalt. Hun brænder for at tilføre ny viden baseret på forskning og udvikling i golfbaneplejen og den grønne branche. Siden 2017 har Maria været formand for International Turfgrass Society, som er ansvarlig for den internationale konference ITRC 2022.

Heftig regn og storm. Tørke, vintre med is og smeltevand. Nye græssygdomme, øget konkurrence om jord, forringelse af biodiversitet, skærpede krav fra myndigheder og ny teknologi. Det er nogle af de udfordringer, golfbaneplejen står over for lige nu.

Kontinuerlig ny viden, baseret på forskning og udvikling, er den eneste mulige strategi til at møde vores udfordringer og skabe bæredygtige golf faciliteter. STERF, de nordiske golfforbunds fælles forskningsfond, leverer viden, der er klar til brug direkte i baneplejen og for at fremme miljøet og det bæredygtige arbejde på golfbanen.

STERF har stor erfaring med internationalt samarbejde på tværs af landegrænser – en tilgang, der er nøglen til succesfuld forskning og udvikling.

Verdens vigtigste kompetencecenter

STERF er i dag et af verdens vigtigste kompetencecentre for forskning i bæredygtig golfbane- og landskabspleje.

Internationalt bliver STERF set som en succesrig model til at skabe regionalt forskningssamarbejde. Et samarbejde, der har givet os mere forskning for hver investeret krone, adgang til den bedste ekspertise i flere lande og en tilstrækkeligt volumen til at være international førende i branchen.

STERFs forskning tager udgangspunkt i de nordiske golfklubbers behov og kobler sig op på flere af FN's Verdensmål for Bæredygtig Udvikling, Agenda 2030. I dag driver STERF syv omfattende forskningsprojekter inden for fire internationalt vigtige fremtidsområder:

- Integreret plantebeskyttelse med fokus på bæredygtig brug af plantebeskyttelsesmidler
- Bæredygtig brug af vand
- Strategier for græsovervintring
- Multifunktionelle golf faciliteter og økosystemtjenester

MARIA STRANDBERG: DIREKTØR FOR STERF

Information om STERFs programmer, projekter og aktiviteter finder du her: sterf.org

International konference i golfbane- og landskabspleje

Succesfuld forskning og internationalt samarbejde har ført til, at STERF har fået æren af at arrangere verdens eneste konference inden for golfbane- og landskabspleje; den 14. Internationale Turfgrass Research Conference, ITRC2022.

Konferencen afholdes i København den 10.-15. juli 2022 med temaet: Udvikling og Bæredygtighed. Der bliver lagt stor vægt på at gøre forskningsresultater og ny viden praktisk anvendelige. Konferencen har flere tværfaglige temaer, hvor der bliver taget udgangspunkt i aktuelle udfordringer og diskuteret praktiske løsninger – for eksempel inden for integreret plantebeskyttelse og minimeret brug af plantebeskyttelsesmidler, grønne områders bidrag til vigtige økosystemtjenester og bæredygtig brug af plantenæringsstoffer, vand og andre andre plejeprodukter.

Som noget nyt på konferencen kan du deltage i et endagsseminar for praktikere; Praktikerens Dag den 12. juli. En fremragende mulighed for at tage del i ny viden direkte fra laboratorie- og feltforsøg – omsat til praktiske råd og anbefalinger. Topforskere og græsspecialister fra flere lande vil præsentere resultater fra deres forskningsarbejde. 📌

Her kan du læse mere om ITRC2022-konferencen og tilmelde dig hele konferencen – eller til individuelle seminarer, udflugter og andre aktiviteter: itrc2022.org

BARONESS
Quality on DemandREDEXIM
Breaking barriers to better turf
www.rexim.com

TRILO

SHIBAURA

BARGAM
AgriculturePROGRESSIVE
TURF EQUIPMENT INC.
The Better Built Choice™

GREENS ROLLER

NYHED!

- Fås i 2 arbejdsbredder
- Hydrostatisk fremdrift
- Servostyring for optimal manøvredegtighed
- Fuldt flydende valser, der følger konturerne optimalt
- Lav venderadius
- Kraftig HONDA motor
- LED lyskit
- Medfølgende trailer for nem transport

Markedets
MEST
EFFEKTIVE

LINDHOLM MASKINER A/S
Industrivej 9 · 5492 Vissenbjerg
Tlf. +45 7244 1112
www.lindholmmaskiner.dk

Lindholm Maskiner a/s
VI STIKKER
DYBERE

Verdens største græskonference kommer til Danmark i sommeren 2022

I tre artikler her i bladet får du inspiration til faglige indlæg og tekniske ture, som du har mulighed for at deltage i under den store internationale græskonference.

TEKST: TORBEN KASTRUP PETERSEN, BANECHEF DANSK GOLF UNION

For første gang nogensinde vil verdens største græskonference blive afholdt i Danmark, hvilket er en unik mulighed for, at de danske greenkeepere kan få adgang til den nyeste viden om bæredygtig pleje af golfbaner.

Konferencen afholdes i regi af International Turfgrass Society (ITS), der er en non-profit videnskabelig organisation grundlagt i 1969 for at fremme forskning og uddannelse inden for græs. ITS arrangerer konferencer hvert fjerde år, og i 2022 er det den nordiske forskningsfond STERF's tur til at være vært for en konference i København den 10.-15. juli 2022.

STERF er vært for interessante dage i Danmark i juli 2022

Foruden den videnskabelige del af konferencen er der planlagt et spændende program for praktikere i to dage af konferencen den 12. og 13. juli 2022. Fokus er

at omsætte ny forskning til praksis, så den kan bruges direkte i grønne områder og især som input til drift af golfbanen.

Praktikerens dag den 12. juli 2022

Den 12. juli præsenteres ny praktisk viden direkte fra laboratorie- og feltforsøg.

Topforskere og græsspecialister fra flere lande vil præsentere højdepunkter fra deres forskellige ekspertiseområder overført til praktisk anvendelse. Dagen er en fremragende mulighed for at tage del i aktuelle forsknings- og eksperimentelle resultater. På side 16 i bladet her kan du læse mere om dagens emner.

Dagen afsluttes med en middag i Furesø Golfklub. Menuen vil være baseret på lokalt producerede produkter fra nærliggende golfbaner.

Tekniske ture den 13. juli 2022

En hel dag med besøg i unikke, grønne

områder som for eksempel, fodboldstadions, parker og golfbaner. Det komplette program af ture i Øresundsområdet (Danmark og Sverige) omfatter besøg på for eksempel multifunktionelle golfbaner, historiske slotshaver, sportsarenaer og grønne områder med fokus på bæredygtighed. Læs mere på side 18 i bladet her. ➔

TEMA: IRTC 2022

Du kan finde alle detaljer om konferencen på

Tirsdag den 12. juli 2022

Praktikerens dag

Tirsdag den 12. juli er der **Praktikerens dag**. Denne dag vil forskellige forskere og græs-specialister fra ind og udland præsentere ny praktisk viden direkte fra laboratorie- og feltforsøg, som greenkeeperen kan bruge hjemme på golf-banen. I denne artikel får du en kort oversigt over nogle af dagens emner samt nogle praktiske informationer. Måske kan jeg vække din nysgerrighed, så du får lyst til at deltage?

TEKST: KARIN NORMANN, HORTONOM

Praktikerens dag starter på Københavns Universitet, Frederiksberg Campus, Thorvaldsensvej 40, Frederiksberg. Det der i gamle dage hed Landbohøjskolen. Dagen slutter af med en udflugt til Furesø Golfklub og en særlig festmiddag 'Spis din golfbane' om aftenen.

Kan jeg nøjes med at deltage denne dag, og hvad koster det?
Ja, det er muligt at tilmelde sig Praktike-rens dag separat. Prisen for denne dag er 135 € (lige omkring 1000 kr.) til og med den 15. april. Herefter stiger prisen til 160 €, så hvis du er ude i god tid, er der penge at spare. I denne pris indgår forplejning i løbet af dagen samt middag om aftenen på Furesø Golfklub.

Du kan også tilmelde dig Praktikerens dag samt en ekskursion onsdag den 13. juli. Pris for begge dage er 175 € (ca. 1300 kr.), hvis du booker senest den 15. april. Du kan se mere om, hvilke ekskursioner, du kan vælge imellem, i artiklen på side 18 her i bladet. Hvis du har brug for overnatning i København, kommer det naturligvis oveni. Du kan finde forslag til overnatning på ITRC2022.org

Topaktuelle emner
Dagens indlæg vil blive holdt på engelsk. Der er emner, der vil være mest målrettet golfbanen og emner der retter sig mere mod fodboldstadions, men jeg tænker, at den moderne græspraktiker kan finde inspiration i alle indlæggene. Dagens program er bredt sammensat, og vi skal bl.a. høre om følgende emner:

- Fremtidens græsarter**
- Hvilke græsarter og blandinger skal jeg vælge for at kunne pleje banen bæredygtigt med mindre gødning, klipning, vanding og brug af pesticider?
 - Hvilke arter giver den bedste kvalitet med lavt input?
 - Giver blandinger mellem arter en bedre kvalitet end rene arter?
- Tørke og slid**
- Hvilken indflydelse har slid på græssets blade, rødder og vækstlaget under tørke?
 - Hvor godt klarer græsarterne sig under tørke ved forskellig klippehøjde?
 - Hvilke strategier kan greenkeeperen gøre brug af for at holde græsset i live, når der er tørke?

- Teknologi**
- Praktiske erfaringer med fem års drift af klipperoboter fra Bærheim Golfklub, Norge.
 - Skal fremtidens bane plejes via greenkeeperens smartphone?
 - Erfaringer med brug af luftfotos og termisk kamerateknologi.
 - Kan mekanisk ukrudtsbekæmpelse kombineres med klipning?
 - Lysterapi. Der er en stigende interesse for brug af vækstlys på fodboldstadions. Hvilke lampetyper skal man bruge? Hvilke typer af lamper egner sig bedst til de forskellige græsarter?

- Skadedyr, ukrudt og svampesygdomme**
- Regnorme er svære at kontrollere. Ormeskud er med til at forringe overfladens kvalitet. Hvilke metoder kan holde ormene i ave?
 - Hvordan kan vi holde Dollar spot i ave med alternative og ikke kemiske løsninger?
 - Hvordan kan jern bruges til at kontrollere kløver og mælkebøtter på golfbanen?

- Biodiversitet**
- Hvordan kan golfbaner bidrage til at bevare planter og dyr?
 - Hvilke plantearter skal jeg vælge for at bevare truede insekter og dyrearter?
 - Hvordan identificerer, måler og evaluerer man økosystemer på en golfbane?

Spis din golfbane
Efter en lang dag i auditoriet, trænger vi til at komme ud. Deltagerne kører i bus til Furesø Golfklub. Her er der aften-hygge med mulighed for at snakke med foredragsholdere og de andre deltagere. Aftensmaden er helt særlig. Her vil der være en menu sammensat af produkter produceret på eller med inspiration fra golfbaner rundt omkring i landet.

Forventninger til dagen
Selv glæder jeg mig til at få svar på mange af de spørgs-mål, der bliver stillet, og jeg håber på, at jeg tager nye input med hjem til praktiske tiltag, som greenkeeperen kan gå hjem og iværksætte på sin egen bane. Jeg har spurgt Thomas Pihl, som er en del af arrange-mentsudvalget, hvilke indlæg han ser frem til at høre og hvad han forventer sig af dagen:

TEMA: IRTC 2022

THOMAS PIHL, FURESØ GOLFKLUB

Hvilke indlæg ser du mest frem til at høre og hvorfor?
"Hvilken unik mulighed vi her får for at møde nogle af de fremmeste forskere og eksperter inden for græspleje. Jeg synes egentlig, at alle de valgte emner er både relevante og interessante og jeg glæder mig til at mødes med såvel forskere som kolleger. Jeg kommer selv fra en bane, hvor der ikke er mulighed for at anvende plantebeskyttelsesmidler, hvilket gør, at vi må finde de metoder, der bedst muligt hjælper os med de udfordringer, det giver. Et problem løses sjældent med et produkt eller et tiltag, men må angribes fra flere sider. Derfor er forskning også uhyre vigtig og interessant og kan hjælpe med at finde de små 'byggesten', der gør, at vi kan håndtere større udfordringer, så som græs-sygdomme, ukrudt, skadedyr og klimaforandringer."

Hvad forventer du af få ud af Praktikerens dag?
"Jeg forventer at blive 'fordret' med viden og synspunkter, der gør, at jeg sammen med egne erfaringer og kendt viden fra bl.a. STERF forsøg, øger mulighederne for at træffe de bedste mulige beslutninger. Det skal gerne rent praktisk udmønte sig i en bedre golfoplevelse for vores medlemmer og gæster."

Greenmaster® Pro-Lite® Autumn Mg
Greenmaster® Pro-Lite® Autumn Fe

Greenmaster Pro-Lite Autumn Mg 6-5-11+3Mg
Greenmaster Pro-Lite Autumn Fe 6-5-10+Fe

 Ideel at udbringe forår og efterår som opstart og afslutning på det granulerede gødningsprogram
 Balanceret NPK plus magnesium giver optimal græssundhed og en god farve
 Lavt kvælstof indhold og højt indhold af kalium er med til at hærde græsset
 Lavt indhold af jern giver stor fleksibilitet i udbringningen ved lave doseringer
 Fremmer græssets sundhed og giver et sundt udseende græstørv

Se hele vores sortiment og information om produkterne på
www.linds.dk

Blüchersvej 3 · 7480 Vildbjerg · 9992 0233
www.linds.dk · mail@linds.dk

Tekniske ture

ONSDAG DEN 13. JULI 2022

Onsdag den 13. juli har du mulighed for at komme på en ekskursion til et udvalg af forskellige golfbaner, stadions, parker, forsøgs- og forskningsinstitutioner. Der er seks forskellige ture at vælge imellem. Her får du en oversigt over de forskellige ture, og hvilke emner der er i fokus. Alle ture slutter med en fælles grillaften på DLF's forsøgsstation i St. Heddinge på Stevns.

TEKST: KARIN NORMANN, HORTONOM

TUR 1

Århus Universitet, Flakkebjerg og SCANTURF, Tystofte

Ny forskning bl.a. om droner, robotter og laserteknologier. Afprøvning af nye græssorter.

Turen går til Århus Universitet i Flakkebjerg. Du hører om drone-, robot- og laserteknologier. Frøproduktion af plænegræsser herunder optimering af udbytte. Strategier mod resistent Poa annua i frøproduktion. Næste stop er i Tystofte, hvor SCANTURF sort-afprøvning af nye græssorter foregår. Her afprøves sorter af plænegræs ved klippehøjde 10-20 mm og 25-30 mm kombineret med slid. Sorterne testes i en firårig cyklus. Første år er indgroning, og de næste tre år er testår.

TUR 2

Hørsholm Golfklub og Rosenberg Slotshave

Slid på græsarealer, GEO certificering og pesticidfri græspleje

Hørsholm GK er GEO certificeret – en international anderkendt miljøcertificering. Du hører om miljøarbejdet og den pesticidfrie pleje af banen. I Rosenberg Slotshave er der et massivt slid fra besøgende. På denne tur kan du bl.a. høre om, hvilke plejestrategier havens plejepersonale gør brug af for at modvirke sliddet fra de besøgende og forebygge en nedslidning af haven.

TUR 3

Furesø Golfklub og Parken

Brug af forskningsresultater i praksis. Miljøarbejde og pesticidfri pleje. Udfordringer med græspleje på et multi-use stadion.

I Furesø Golfklub er der fokus på miljøarbejde. Klubben var den første golfbane i Danmark, der vandt Golfsportens Natur- og Miljøpris. Hør også om, hvordan forskningsresultater kan bruges til planlægning af den daglige pleje af golfbanen. Danmarks nationalstation, Parken, er et multi-use stadion, som lægger ryg ikke blot til fodbold, men mange andre forskellige aktiviteter. Hør om hvordan Parkens groundsman håndterer græsplejen på et multi-use stadion, hvor græsset bliver udsat for lidt af hvert og hvor sollys er en begrænsende faktor bag de høje betonmure og tribuner.

TUR 4

Københavns Golf Klub og Amager Bakke

Multifunktionalitet på golfbanen. Pesticidfri pleje. Udfordringer med græspleje på et tag.

Københavns Golf Klub ligger i Dyrehaven nord for København. Hør om hvordan den multifunktionelle rødsvingelbane drives uden brug af pesticider. Amager Bakke tilbyder en række outdoor aktiviteter på taget af Amager Forbrænding. Her kan man løbe på ski, kælke eller klatre. Hør om hvilke udfordringer der er med at bygge et vækstlag på dette specielle anlæg. Per Malmos kommer og fortæller.

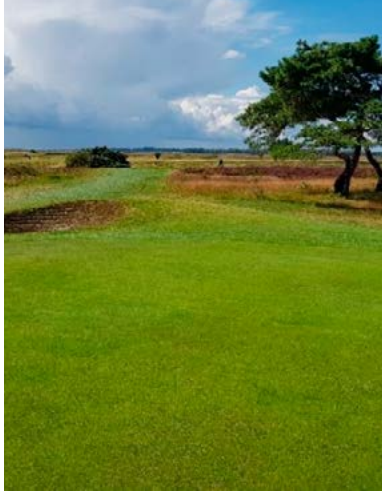
TUR 5

Smørum Golfbane og Brøndby Stadion

Low input rødsvingel-pleje. Hybridgræs til fodbold på superliganiveau. Pleje af rough-arealer.

Smørum Golfbane er en rødsvingelbane, som plejes med et minimum af input. Du kan bl.a. høre om, hvordan banens rough plejes ved hjælp af dyrehold. Brøndby Stadion er bane for Brøndby IF, som ligger i Superligaen. Stadionbanen er opbygget over en hybrid-græs-tæppeløsning. Hvordan plejer man hybridgræs, og hvilke udfordringer kan der være?

TUR 6

Ljunghusen
Golfbane og
Malmø Stadion

Udfordringer med
havsalt. Banepleje på
et elitefodboldstadion.

Ljunghusen Golfbane er
en linksbane, der ligger
tæt ved Falsterbo i Syd-
sverige. Hør om bane-
plejen, og de udfordringer
en kystnær bane kan have
bl.a. med saltpåvirkninger
fra havet. Malmø Stadion
er hjemmebane for klub-
ben Malmö FF. Hør om
banepleje af en elite-
stadionbane.

ALLE
TURE

DLF's forskningsstation
i St. Heddinge på Stevns

Alle ture afsluttes med et besøg på DLF's forsknings-
station i St. Heddinge på Stevns. Her har du mulighed
for at se laboratoriefaciliteterne, hvor der bl.a. forædles
nye sorter af plænegræs. Der er også mulighed for
at se sortsafprøvningen, hvor de forskellige arter
og sorter af plænegræs afprøves.

Vidste du

... at vi tester vores græs for bl.a.:

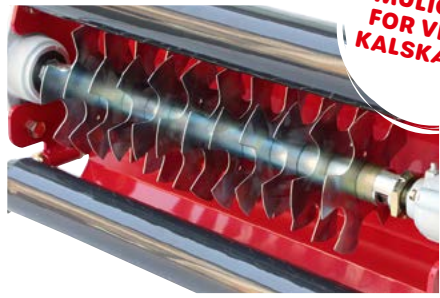
- Salttolerance
- Tøretolerance
- Brown patch
- Dollar spot

Græsfrø fra DLF - det sikre valg til fremtiden.

Følg os på facebook og bliv opdateret på professionel pleje af golfbaner.
Søg efter: DLF plænegræs

Kontakt din konsulent for mere information:
Per Knudsen · Mobil 4011 9505

BARONESS STÆRK FAIRWAYKLIPPER

MULIGHED
FOR VERTI-
KALSKÆRER

- Markedets stærkeste underknive og cylindre
- Japansk kvalitetsstål sikrer knivskarpt klip hver gang
- Afmontering af klippeled uden værktøj
- Nem indstilling af klippehøjde
- Mulighed for groomer og børster
- 3 års fabriksgaranti

EFFEKTIV PROPOPSAMLING

SE MERE PÅ
LINDHOLM-
MASKINER.DK

LINDHOLM MASKINER A/S
Industrivej 9 · 5492 Vissenbjerg
Tlf. +45 7244 1112
www.lindholmmaskiner.dk

Lindholm
Maskiner a/s

VI STIKKER
DYBERE

GRØN MASKINMESSE

Maskiner under Broen har atter fokus på golfbanerne

Der bliver masser at tale om til Maskiner under Broen, når producenter og leverandører viser hele paletten til landets greenkeepere, græsfolk, anlægsgartnere m.v. Der er en rivende udvikling på maskinområdet, men også globale udfordringer med forsyningskæden, som kræver dialog og nye løsninger.

TEKST: LARS THORSEN, PRESSEANSVARLIG, MASKINER UNDER BROEN | FOTO: MASKINERUNDERBROEN.DK

Den 24. og 25. august 2022 er der – endelig – Maskiner under Broen igen i Middelfart i skyggen af den nye Lillebæltsbro. Det sker i en tid, hvor robotterne og el-udviklingen tager syvmileskridt, de brændstofdrevne maskiner overgår til de nye STAGE-krav, og behovet for at samles igen er større end nogensinde, både fagligt og socialt.

Derfor har formand for Danish Greenkeepers Association (DGA), Rene Juel Andersen, store forhåbninger til sommerens grønne maskinmesse.

”Jeg håber på at se så mange af kollegaerne som muligt i Middelfart. Jeg oplever en stor opbakning til Maskiner under Broen fra greenkeeperne, og både indkøbere og folkene i marken tager afsted. Det bliver godt at se folk igen, men først og fremmest tager vi jo derned for at se hele maskinudbudet ét sted. Nogle gange er vi taget derned med en maskinkategori for øje, men i år skal vi se all round på det hele – fra en ny sele til buskrydderen til nye arbejdsbiler på el, græsfrø og meget andet,” siger Rene Juel Andersen og påpeger, at det tidligere samlingspunkt for landets greenkeepere – DGA Demodage – er blevet en del af Maskiner under Broen. Han håber derfor at se en masse af DGA’s medlemmer på foreningsstand, hvor man både kan mødes, spise sammen og høre om mulighederne for at blive fagligt opdateret med kurser og lignende.

Udfordret på leverancer

Også hos brancheforeningen Maskinleverandørerne, der arrangerer Maskiner under Broen,

bliver der set frem til, at udstillingen igen skal være samlingspunkt for branchen. Der bliver nemlig meget at tale om i disse tider med leveranceproblemer på næsten alle typer maskiner, redskaber og reservedele, understreger formand for Maskinleverandørernes sektion 2 - Park, Vej & Anlæg, Lasse Lindholm.

”Hvis man mangler specialgrej til foråret 2023, gælder det om at handle hurtigt. Græsklippere, som bliver lagt i ordre nu, kan sandsynligvis først leveres efter græssæsonen. Ser vi på reservedele, er det ikke helt så slemt, men der er stadig usædvanligt lange leveringstider. På sliddele vil der ikke være de store udfordringer, men ved deciderede nedbrud på hydrauliske eller el-komponenter kan man komme ud i reelle problemer,” forklarer Lasse Lindholm og understreger, at der selvfølgelig er stor forskel på golfbanernes udstyr: Nogle har en topmoderne maskinpark, mens størstedelen af maskinerne i andre klubber er over ti år gamle. Men uanset den enkelte klubs situation bør man hurtigt prøve at få dannet sig et overblik over behovet for de kommende en til to år og få taget snakken med sin leverandør, anbefaler Lasse Lindholm.

Robotter med tredoblet kapacitet

Også PN Maskiner fra Rødning er klar til Maskiner under Broen, og her mener indehaver Torben Petersen, at både besøgende og udstillere skal glæde sig over muligheden for at få alle samlet på ét sted.

Corona satte Maskiner under Broen på standby – men nu er det populære event under Lillebæltsbroen endelig tilbage den 24.-25. august 2020.

”Det er enormt givende at udveksle erfaringer med ligesindede, uanset om du arbejder på en golfbane, i et boligselskab eller i en kommune. Og her kan du også stille spørgsmål til det tekniske og eksempelvis se alle klippertyper på markedet.

Hos os ser vi også frem til at få både den positive men faktisk også eventuel negativ feedback. Vi har producenten med på udstilling, og har kunderne ændringsforslag, går de altså direkte til producent. Det giver en stort boost begge veje,” lyder det fra Torben Petersen, som bl.a. står klar til at vise udviklingen på PN Maskiners robotserie fra Belrobotics, hvor udviklingen i klipperen Bigmows GPS-styring

betyder, at den kan klippe i striber. Det medfører reelt set, at dens klipperkapacitet er blevet tredoblet fra omkring 24.000 m² til 75.000 m². Dermed kommer en helt ny kategori af plejemuligheder i spil, og den kan nu også ændre klippehøjde, så det er muligt at køre på fairways eller i semirough.

Foruden hele paletten af maskiner, redskaber og produkter til golfbanerne vil Maskiner under Broen igen præsentere miniseminarer, der klæder gæsterne på fagligt, eksempelvis i forhold til mulighederne indenfor robotklippere, elmaskiner mv. ➡

FÆLLESSKAB: MESSE

MASKINER UNDER BROEN

Programmet, udstillerlisten og al anden information kan findes på www.maskinerunderbroen.dk der løbende opdateres.

FORÅRSKLARGØRING:

"Jeg har været en tur rundt i landet for at høre, hvordan tre forskellige baner starter om foråret"

TEKST: KARIN NORMANN, HORTONOM

Morten Terkelsen
CHEFGREENKEEPER,
ESBJERG GOLFKLUB

Hvilken type greens har I?

"Esbjerg Golfklub har to baner med 18 huller, hvor vi tilstræber at have krybende hvene. På Marbæk banen har vi ca. 50 år gamle push up greens. På Myrtue banen er det en blanding af push up og USGA opbyggede greens. Marbæk banen lukker vi senest 1. januar, og den bliver ikke åbnet igen før ca. 1. marts alt afhængig af vejret.

Myrtue banen er åben hele året. Der er derfor noget mere slid på Myrtue banen."

Hvilke rutiner har I op til forårsopstart?

"Rutiner, det er så meget sagt, det afhænger helt af vejrliget. Marbæk banen er en langsom starter, da de gamle push up

greens er mere vandlidende. På Myrtue banen er vores USGA-greens lidt hurtigere om at komme i gang, da porositeten i vækstlaget er bedre.

Ofte starter vi sidst i februar med at klippe greens på begge baner. Til den første klipning bruger vi en gammel klipper, for at skåne de nye maskiner. Vi klipper første gang i fem mm. Vi gøder første gang sidst i marts med 12 kg N/ha med en granuleret gødning og så stiger gødningsmængden stille og roligt hen i april, når græsvæksten tager til. Vi tilstræber at have krybende hvene på green, men vi har naturligvis også enårigt rapgræs. Vores gødningsniveau ligger på 180 kg N/ha/år.

Afhængig af hvordan greens har klaret sig igennem vinteren mht. svampe, så kan vi topdresse med et tyndt lag rent sand for at udjævne skader fra svampeangrebene.

I samme omgang kan det ske, at vi prikker for at jævne lidt ud, så de er spille-mæssigt i orden. Vi topdresse med rent sand igennem hele vækstsæsonen.

Vi ruller også greens en del. I år har vi allerede rullet Marbæk banen her i februar måned. Det kan vi naturligvis ikke lave en

drejebog over. Det afhænger jo af vejrliget, om vi kan komme rundt på banen, og om de melder frostvejr mm."

"Når vi kommer ind i april, så sænker vi klippehøjden ret hurtigt til tre mm. Vi kører med groomer på klippeleddene.

"Når vi kommer ind i april, så sænker vi klippehøjden ret hurtigt til tre mm. Vi kører med groomer på klippeleddene. Vi kører ikke noget fast program med vertikal-skæring, men det bliver udført efter behov.

Vi tager propper op på Marbæk banen i uge 19, topdresse og eftersår. Vi eftersår tre gange i sæsonen på Marbæk banen. Vi eftersår ikke på Myrtue banen før i uge 23.

Jeg bruger afspænding på banen, når jeg kan se, at der begynder at komme tørkepletter. Som noget nyt i år har vi kørt dugkontrol en gang om måneden hele vinteren. Det, synes jeg, har holdt greens mere tørre."

PN MASKINER A/S

Vredo

NEW HOLLAND NYHED

- ✓ Stage V motor
- ✓ Elektronisk brændstofindsprøjtning
- ✓ Instrumentpanel viser hastighed
- ✓ Servo assisteret hydrostatisk
- ✓ 540/540E/1000 PTO
- ✓ EZ speed
- ✓ Auto PTO
- ✓ 57 hk

MULTI-LIFT SYSTEM

5 løftefunktioner inklusiv:

- ✓ **Individuelt løft** af begge sideklippeled
- ✓ **QuickLIFT** løfter alle klippeled lidt fra jorden for overkørsel af forhindringer
- ✓ **BiLIFT** kun klipning med bagerste klippeled
- ✓ **Transport Mode** løfter alle tre klippebord for vejtransport

SPREDERE

Til tørt og fugtigt materiale.
Mange størrelser modeller.

ÅBEN BANE 24/7

Robotboldopsamler og -klippere, der takket være GPS klipper op til 75.000 m²

Kontakt vores dygtige kollega for mere info

Ejner Lauridsen
T 2145 6010

Jack Rasmussen
CHEFGREENKEEPER,
ODENSE GOLFKLUB

Hvilken type greens har I?

”Vi har 27 huller med gamle push up greens, hvor vi tilstræber at have krybende hvene. Vi lukker 18 hullers banen typisk i december måned og 9 huls banen er åben hele året. Hvis der er frost, spiller de til vintergreens.”

Hvilke rutiner har I op til forårsopstart?

”Vi går typisk i gang en gang i marts måned med at klippe greens alt afhængig af vejrforholdene. Alle klippeled står nu nyslebne og klar til sæsonen på nær en klipper, som jeg har ladet stå fra efteråret

af. Den klipper bruger vi første gang. Vi starter typisk med at klippe i fire-fem mm. Når vi kommer hen i maj, så klipper vi omkring tre mm, ja, jeg kan også gå ned lige under tre mm.

Da vi har rigtig mange spillere på banen, så vi tilstræber vi at lave mest muligt arbejde om foråret. Jeg har ikke problemer med, at vores greens starter op om foråret. Når vi når ca. fem grader i jorden, så starter de fint.

Vi gøder sidst i marts måned med en granuleret gødning. I år vil jeg bruge granuleret gødning hele sæsonen og supplere med lidt flydende, hvis der er et behov. Vi kører et gødningsniveau på ca. 150 kg N/ha/år.

Vi vertikalskærer meget i foråret. Det er nemmere for os at få arbejdet lavet her, da vi har mange spillere på banen i sæsonen. Først i april kører vi typisk en let vertikalskæring to-tre mm ned i vækstlaget for at få alt det døde materiale rykket op. Sidst i april laver vi en noget hårdere vertikalskæring med to mm brede knive,

” Jeg starter i april måned med at køre afspænding ud. Igennem hele vækstsæsonen kører jeg afspænding ud en gang om måneden.

og vi skærer ned i ca. syv mm dybde for at få filt op. Vi prikker og dresser med sand.”

”Jeg venter med at efterså til starten af maj måned, hvor vi igen vertikalskærer, prikker og dresser. Jeg dresser altid med rent sand. Jeg kan også finde på at top-dresse greens med rent sand om vinteren. Det har jeg gjort to gange i år. Det har jeg gode erfaringer med. Det giver en mere tør overflade.

Jeg starter i april måned med at køre afspænding ud. Igennem hele vækstsæsonen kører jeg afspænding ud en gang om måneden.”

Hans Jacob Tækker
CHEFGREENKEEPER,
SØNDERBORG GOLFBANE

Hvilken type greens har I?

”Vi har en 18 hullers bane og 6 huller på pay and play banen. Vi har gamle push up greens med rødsvingel og alm. hvene. Vi holder åbent hele vinteren. Ved frost spilles fra vintergreens.”

Hvilke rutiner har I op til forårsopstart?

”Vi starter med at samle klipperne, da vi får ordnet vores klippeled ude i byen. Så rydder vi op efter vinteren ved at ordne muldvarpeskud, fjerne grene mm. På vores bane har vi blot de gamle dræn, fra

der var landbrugsjord. Det giver os store udfordringer med færdsel på arealerne, da de ofte er meget våde. Vi får mere og mere vand hen over vinteren. Vandmængden har stor betydning for, hvornår vi kan færdes på banen om foråret.”

” Jeg har en regel med mig selv om, at banen og udenomsarealerne skal være bragt helt i orden til 1. maj, det er her, sæsonen rigtig starter for os.

”Så snart jorden kan bære det, prikker vi greens og teesteder. Vi starter med at klippe greens i 5-5,5 mm. I starten er det ikke hver dag, vi klipper, men vi klipper for lige at pudse greens af. Vi gøder så snart dagtemperaturen er over 8-10 grader og

nattemperaturen på 5-6 grader. Jeg starter med en granuleret gødning 20 kg N/ha.

Normalt plejer vi at tage propper op og efterså i efteråret, men det nåede vi ikke sidste år, så derfor skal vi have eftersået her i foråret.

Jeg starter med at bringe afspænding ud i april. Når der er vækst i græsset, kører jeg også ud med vækstregulering.

Jeg har ikke beregnet graddage, men kører det ud hver 14. dag. Jeg har en ide om, at det holder den enårige nede, så den ikke blomstrer så meget. Det ene år gik min sprøjte i stykker, og der missede jeg en udbringning. Der kunne jeg i hvert fald se, at den enårige blomstrede helt vildt.

Jeg har en regel med mig selv om, at banen og udenomsarealerne skal være bragt helt i orden til 1. maj. Det er her, sæsonen rigtig starter for os.”

GOLF SPRINKLER

702/752

2022
NYHED

75% hurtigere dyseskift

Blot ved brug af en enkelt skrueetrækker kan du hurtigt skifte dyser ude på banen, uden at afmontere indmaden.

Én stator til alle dyser

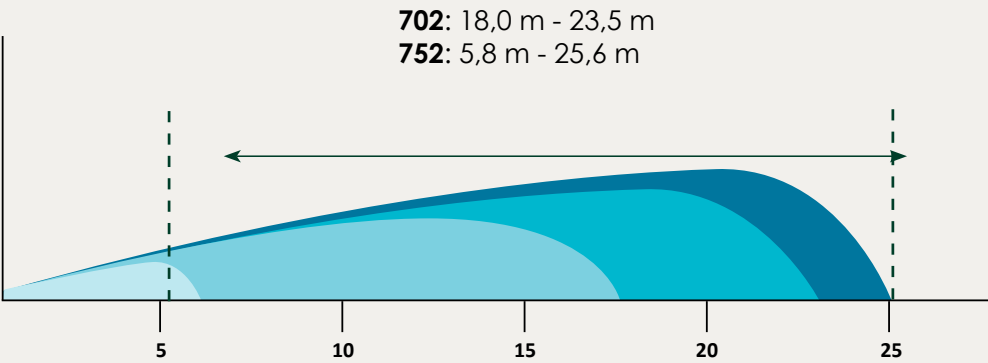
Ved dyseskift tilpasser den selvjusterende stator automatisk flowet for at styre rotationshastigheden og optimere ydeevnen.

Nem justering af sektor

Rapid-Adjust gør det muligt at justere på sektoren bare ved at dreje på en enkelt skrue, mens MemoryArc hurtigt lader dig skifte mellem sektor- og cirkelvanding.

Mest alsidige kastelængde i én sprinkler

Med sine store intervaller i kastelængden, dækker Rain Bird 750/752 ethvert område af golfbanen med maksimal effektivitet.

Agrometer

@popupvanding

Kontakt Mads Brodersen
+45 7672 1328
mpb@agrometer.dk
www.agrometer.dk/sportsvanding

CHEFGREENKEEPER:

”Man skal kunne tåle at få en skideballe”

Joe Bonde Thomsen fejrer 30-års jubilæum som chefgreenkeeper.
Vi har talt med ham om jobbet som golfklubbens vigtigste
– og mest udskældte – medarbejder.

TEKST: MORTEN BUCKHØJ | FOTO: LARS H. LAURSEN

Første oktober sidste år havde Joe Bonde Thomsen officielt sin første arbejdsdag som chefgreenkeeper i én af landets ældste golfklubber, Helsingør Golf Club.

Jobbet havde den 60-årige greenkeeper fået allerede i foråret, mens han stadig var chefgreenkeeper på Ree Golf, og i de mellemliggende måneder delte han sin arbejdstid mellem de to meget forskellige nordsjællandske klubber.

En dag hver anden uge var han i Helsingør for at lære banen, kollegerne og medlemmerne at kende. Resten af tiden passede han sit arbejde i Ree, som han havde gjort det i de foregående tyve år.

Blot med den forskel, at han – efter fælles overenskomst – ikke længere var chef, men 'blot' almindelig medarbejder.

GOLFBLADET lavede i sommer dette store interview med Joe, som Greenkeeperen har fået lov at gengive i en redigeret form.

Da Joe kom til Ree, var banen helt nyanlagt. De første ni huller var lige åbnet, mens Joe fik ansvaret for at gøre de sidste ni huller spilleklar. Banen er ganske åben, og den var indtil for få år siden 100 % privatejet.

I Helsingør, derimod, har han overtaget en næsten 100 år gammel park- og skovbane omkranset af tusindvis af gamle træer, og tilmed en klassisk medlemsdrevet klub. De to jobs kan næsten ikke være mere forskellige.

”Det er ti gange lettere at være ansat i et driftsselskab end i en medlemsklub,” siger Joe.

”Da Ree Golf var et driftsselskab, var der én person, der traf beslutningerne.

Ville man have noget, eller gøre noget på banen, så spurgte man én person og fik enten et ja eller et nej. Hvis jeg havde min argumentation i orden og kunne fremlægge et budget, der hang sammen, så blev det et ja. Når der er tale om en klubbrevet bane, er det hele bestyrelsen, der skal træffe en afgørelse og når det drejer sig om større og dyrere ting, skal det til debat på generalforsamlingen. Det er bare meget mere besværligt,” siger han.

Det afskrækkede dog ikke Joe, at Helsingør er en medlemsdrevet klub, og at det tilmed er en gammel klub med en lang historie bag sig og med mange markante medlemmer, med tilsvarende markante holdninger til banen, dens stand og driften af den. Han opfatter det tværtimod som 'en udfordring'.

30 år som chef

”Helsingør havde opfordret mig til at komme til dem flere gange, og da de nu havde brug for en erfaren chefgreenkeeper, tog jeg imod opfordringen og søgte jobbet. Jeg fyldte 60 år i august.

Jeg har været greenkeeper i 30 år, og skulle jeg skifte job én gang til, så var det nu. Det morsomme er, at jeg i alle årene har været chef. Mit første greenkeeperjob var i Søllerød, hvor jeg var i ni år. Det job blev jeg opfordret til at søge, selvom jeg intet kendte til golf og græs,” siger han.

”Der er altid fordele og ulemper ved et jobskifte. En fordel her er, at jeg sparer 20 kilometer hver vej i transport – for jeg bor i Espergærde – og det betyder alligevel noget, når man møder på arbejde kl. seks om morgenen, og mange gange endnu tidligere. Helsingør er til gengæld en sværere bane at holde end Ree, på grund af dens alder og beliggenhed, så det bliver bestemt ikke et lettere job,” siger han.

” Nogle baneformænd kan drive en greenkeeper til vanvid, mens andre kan være rigtig gode samarbejdspartnere i hverdagen.

Som greenkeeper er man altid i fokus, og blandt greenkeepere jokes der ofte med, at man har 1.200 'chefer', der alle sammen ved bedre end en selv. Spørger man Joe, om ikke greenkeeperen er den vigtigste person i hele golfklubben, svarer han:

”Det er der jo altid nogle, der ikke synes. Vi møder altid nogle, der synes, at vi er i vejen og forstyrrer deres spil, men jeg synes faktisk, at danske greenkeepere er gode til ikke at gå i vejen, og er der én ting, der karakteriserer os greenkeepere, så er det nok, at vi er enormt ærekære. Vi går alle sammen meget op i at præsentere vores bane i så god en forfatning, som det overhovedet er muligt indenfor de rammer, der er. Vi gør nok alle sammen mere, end der står i vores kontrakt, at vi er forpligtet til. Det gælder både os, der er chefer og de betroede, erfarne medarbejdere. Vi er altid parate til at yde en ekstra indsats. Er der en stor match med gunstart kl. otte, så møder vi op kl. halv fem for at klippe greens en sidste gang, og når en kollega skal have et DM eller en Ecco Tour, så står

vi der alle sammen for ham og hjælper ham med at gøre banen klar. Der er ikke penge mellem os, det er vennetjenester, og noget vi bare gør for hinanden.”

De økonomiske rammer er altid en udfordring, og det skal sammenholdes med golfspillernes stadigt stigende krav til banens stand. Og med stadigt mere restriktive krav fra myndighederne i forhold til forbrug af blandt andet pesticider.

”Det er alt sammen,” siger Joe, ”blot nogle af de daglige udfordringer, som gør greenkeeperjobbet både hårdt og inspirerende.”

”Jeg vil sige, at man som greenkeeper skal kunne tåle at få en skideballe, uden at lade det gå en for nær. Der er mange holdninger til vores arbejde, og de er jo ikke alle grundet af den største viden og indsigt,” siger han.

”For eksempel er økonomien en alt-afgørende faktor. Hvor vores maskiner tidligere skulle holde i fem år, skal de i dag holde i ti år. Og maskinerne er ikke blevet bedre, vi skal bare få dem til at holde længere. En dygtig mekaniker i greenkeepergården er simpelthen et krav.

Maskinerne er også blevet meget dyrere. En greenklipper koster mindst 250.000 kr., en fairwayklipper og en roughklipper koster næsten en million. Siden jeg begyndte som greenkeeper, er vand blevet mange gange dyrere, der er ekstra udgifter til gødning, og så er chefgreenkeeperens arbejde blevet en hel del mere administrativt. Vores forbrug af pesticider skal journalføres dagligt, og kan vi ikke overholde myndighedernes krav, falder hammeren omgående i form af bøder, både til klubben og til den ansvarlige greenkeeper.”

Nogle snyder på vægten

”Danske greenkeepere er blevet fantastisk dygtige til at overholde alle miljøkrav. Vi er blandt de bedste i Europa, men det betyder så bare, at kravene bliver endnu skrapere. Sidste år skulle vi nedskære pesticid-forbruget med 70 % i forhold til året inden – fordi vi havde bevist, at vi kunne holde forbruget nede. Det betyder, at når og hvis uheldet er ude, og vi får sygdom i græsset, så har vi meget svært ved at bekæmpe det,” siger Joe Bonde Thomsen.

Golfspillerne er også blevet mere kritiske, selvom Joe siger, at det retfærdigvis kun er de færreste,

Det er et job for A-mennesker at være greenkeeper. Joe møder ofte længe før kl. 6 om morgenen – greens skal klippes, inden spillerne kommer ud.

Som greenkeeper skal man huske også at se på, hvad bestyrelsen i klubben har at gøre godt med. Man må ikke forlange mere, end det er muligt.

der beklager sig. De fleste danske golfspillere er generelt meget tilfredse med deres hjemmebane, og greenkeeperne rundt omkring i klubberne får generelt mange pæne og rosende ord med på vejen i dagligdagen. Men der er altid nogle, der ikke er tilfredse.

"Golfspillere er meget kritiske. Især dem, der rejser og ser baner andre steder i verden. Hvorfor kan vi ikke det, de kan? spørger de, og svaret er faktisk meget enkelt; de MÅ mere. Vi må ingenting i forhold til sprøjtemidler, men bare i Sverige har de færre restriktioner, og jo længere sydpå man kommer, desto lempeligere er kravene. Det er værd at bemærke, at svenske greenkeepere er kemiuddannede, mens vi har en uddannelse, der mere ligner en anlægsgartners, som jeg selv oprindeligt er. I øvrigt fyrede næsten alle svenske klubber deres greenkeepere for nogle år siden, og erstattede dem med billig arbejdskraft fra Polen, men det er heldigvis ved at ændre sig igen," siger Joe, der også lige smider en glødende brændeknude på bålet i forhold til forbruget af pesticider og overholdelse af reglerne i danske klubber.

"Der ER desværre nogle herhjemme, der snyder på vægten. Nogle baner står markant bedre end andre, og det er der en årsag til. Vi ved det jo godt, men hvad skal vi gøre. Følger man reglerne og journalfører sit forbrug af pesticider og sprøjtegifte, så kan man ikke snyde, men henter man det selv i Sverige og kører det udenom journalerne, kan man komme afsted med meget."

"Dengang, jeg begyndte som greenkeeper i Søllerød Golfklub, havde vi en fast sprøjteplan, hvor vi sprøjtede hver 14. dag, og der var intet ukrudt på banen dengang. Det var Svend Auken, der ændrede det, da han i sin tid blev miljøminister, og det er det bedste, der er sket for golfporten.

Danske greenkeepere er blevet meget dygtigere til at pleje banerne uden brug af sprøjtemidler, men vi er da bestemt udfordret," siger han.

Ting tager tid

Tidsforbruget er anden faktor, som mange golfspillere måske ikke tænker så meget over i forhold til greenkeepernes arbejde.

Men når en greenkeeper for eksempel kører ud til siden for at lade en bold spille ind til green, så bliver et minut om morg-

nen hurtigt til en halv time om eftermiddagen i øget tidsforbrug. Det lyder måske ikke af meget, men ganger man det op med seks greenkeepere og syv dage om ugen i hele sæsonen, så løber det op.

Tidsfaktoren er også en årsag til, at Joe Bonde Thomsen gerne ser, at der er færre bunkers at passe på banen.

"Bunkers er generelt bare noget, der tager tid. Skal vi dagligt sørge for, at alle bunkerkanter er klippet, og alle bunkers er revet og står knivskarpt, så koster det et helt årsværk."

De fleste greenkeepere kender til problematikken med at holde banen åben for spil om vinteren. I sit gamle job på Ree var Joe vant til, at banen altid var åben, og der blev spillet til greens. I Helsingør forholder det sig helt modsat, selvom Joe håber, at han med tiden kan forlænge sæsonen i Helsingør. Men det kræver masser af hårdt arbejde – og gunstige vejrforhold.

Joe Bonde Thomsen pointerer, at det er vigtigt, at greenkeeperne gør det helt klart for klubberne og medlemmerne, at det er:

"Os, der har den nødvendige viden, og derfor også os, der bør bestemme, hvornår banen er åben eller ikke åben. For banens skyld." ▀

Afhjælper plante- og tørkestress inden for 24 timer

 The best for your turf

TourTurf® Respond® Extreme Long Lasting (L.L.)

TourTurf® Respond® Extreme L.L. (Long Lasting) er et unikt afspændingsmiddel, der er udviklet med henblik på at fungere kontinuerligt med langtidseffekt på rodzonen for alle typer af græs.

Afspændingsmidlet har ca. 20-35 % længere kædelængder end afspændingsmidler af standardtype, og den lange molekylekæde i Respond® Extreme L. L. er også karakteriseret af en højere molekulmasse. Derfor vil midlet ikke blive skyllet ud af rodzonen ved vanding.

Den unikke formulering af TourTurf® Respond® Extreme L.L. sikrer, at vand og vandafvisende jordpartikler lettere kan interagere med hinanden i jordprofilen. Dette vil medføre, at jorden holder op med at være vandafvisende inden for få timer.

Carsten Marker
carsten@emarker.dk
+45 40 59 74 67

Bjarne Palsov
bjarne@emarker.dk
+45 40 17 72 22

Jan Kjær Rasmussen
jan@emarker.dk
+45 30 55 26 78

Jens Peder Lilholt
jp@emarker.dk
+45 30 80 64 88

Øget affaldssortering kræver investering

For at reducere affaldet har Hjortespring Golfklub set nærmere på fremtidens affaldssortering.

TEKST: TORBEN KASTRUP PETERSEN, BANECHEF I DANSK GOLF UNION
FOTO: ADOBE STOCK

Alle landets kommuner skal inden for en kort tidshorisont kunne sortere affaldet i flere fraktioner, og de første husejere og virksomheder er allerede blevet mødt med disse krav. Derfor er det en god idé, at golfklubberne allerede nu gør sig klar til fremtidens affaldssortering.

Den kommende lovgivning om affaldssortering træder i kraft inden udgangen af 2022. Her skal alle virksomheder efterleve de gældende miljøkrav og sortere husholdningslignende affald efter samme sorteringskriterier som husholdningerne.

Det var derfor interessant, at Hjortespring Golfklub, som en del af programmet Bæredygtig Bundlinje 2.0, har fået udviklet en mere cirkulær forretningsmodel, som bygger på øget affaldssortering på golfklubbens faciliteter.

Hjortespring Golfklub har allerede igangsat forskellige grønne initiativer, såsom fuglevandring, uberørte naturarealer,

insekthoteller, begrænsning af pesticider og fået bygget borde- og bænkesæt af træ fra golfklubben. Derfor giver det god mening, at Hjortespring Golfklub tager skridtet videre og arbejder på at sikre sortering af alt det affald, som bliver genereret af medarbejdere og medlemmer i det daglige.

Mere affald til genanvendelse kræver mere sortering

I dag sorterer Hjortespring Golfklub alt sit affald i tre fraktioner: Restaffald, glas og pap, som bliver afhentet af et renovations-selskab. I klubbens spillerområde er der opsat affaldsspande til restaffald, mens der i klubbens café sorteres pap og glas. Sortering i disse tre fraktioner er derfor kun muligt i golfklubbens café og ikke i klubbens øvrige områder. Derfor står golfklubben med et oplagt potentiale for at implementere sortering af flere affalds-

fraktioner i både medarbejder- og spillerområde og dermed sikre at mere affald går til genanvendelse.

Indsatsen med at øge affaldssorteringen og sikre en nem løsning i golfklubben kræver de rette sorteringsløsninger både på banen og i klubhuset samt andre fællesarealer.

Den nuværende affaldsløsning har en årlig driftsomkostning på ca. 8.000 kr.

Disse omkostninger tager højde for affaldshåndteringen af affalds-fraktionerne og medregner ikke medarbejdertimerne, som er forbundet med affaldshåndteringen. Derfor er dette kun et estimat på de

nuværende driftsomkostninger, der er forbundet med affaldshåndteringen.

28 tons CO₂e besparelser om året

Efter at have kortlagt det nuværende affald og dets sortering var det muligt at regne på klima-potentialet. Her kom man frem til en estimeret reduktion på ca. 28 tons CO₂e årligt. Dog bygger denne antagelse på, at der ikke vil forekomme nogen former for fejlsortering.

Øget affaldssortering betyder en øget omkostning ved afhentning af affald, da golfklubben i dag kun sorterer restaffald, pap og glas. Hjortespring Golfklub er villig til at betale udgiften, da de tror på, at det er nødvendigt for den fremtidige drift.

Forslag til konkrete tiltag

For i fremtiden at kunne øge affaldssorteringen blev der foreslået følgende tiltag til Hjortespring Golfklub:

- 1 Indgå aftale med renovations-virksomhed til at aftage affald
- 2 Udarbejde sorteringsvejledning, skilte, piktogrammer og indkøbe affaldsspande, som passer til de forskellige områder i golfklubben

- 3 Indrette fællesområdet, café og caféens køkken, så affaldssortering bliver en vane for alle, der færdes i klubben

- 4 Øge kommunikation og dialog med klubmedlemmer og caféejere om de nye tiltag

Indsats kræver nye løsninger ... og det er dyrere

Indsatsen med at øge affaldssorteringen og sikre en nem løsning i golfklubben kræver de rette sorteringsløsninger både på banen og i klubhuset samt andre fællesarealer. Desuden kræver det et godt samarbejde mellem medarbejderne, medlemmerne og renovations-selskabet for at sikre en korrekt sortering.

En ny affaldsløsning lægger op til en større investering på affaldsspande, øgede driftsomkostninger for vedligeholdelse, og en ny aftale med et renovations-selskab.

I Hjortespring Golfklubs tilfælde er der regnet på omkostningerne forbundet med den nye affaldssortering. Her løber investeringen i nye affaldsspande mm. op i ca. 50.000 kr., hvilket selvsagt er en engangsinvestering. Den efterfølgende drift/afhentning er der ikke kommet konkrete tal for endnu, men det bliver sandsynligvis dyrere end det er nu.

Affald er således ikke en ubetydelig udgift for en golfklub, og derfor er det et område, som man som klub bør beskæftige sig proaktivt med og gerne inden, at lovgivningen påbyder det. ➡

FAGLIGT: MILJØ

FÅ HELE RAPPORTEN TIL INSPIRATION

Er man som golfklub blevet inspireret af tiltaget, så kan man få adgang til hele rapporten ved at tage kontakt til Dansk Golf Unions baneområde.

Driftsteamet på forsøgsstationen i Apelsvoll.
Fv. Jan Thomsen, Lars Hustveit og Jørgen Horslien.

Nye ansigter i Plænegræs- forskningen i NIBIO

**NIBIO forstærker med
nye folk, som har en solid
praktisk baggrund.**

TEKST & FOTO: KARIN JUUL HESSELSØE

Siden nytår har Anne F. Borchert (foto, th) været ansat som forsker indenfor plænegræs hos Norsk Institut for Bio-økonomi (NIBIO) i Landvik. Anne, som er tysk, men snakker flydende norsk, har lige afsluttet sin Master fra Hochschule Osnabrück om bæredygtig anvendelse af fosfor på golfbaner. Hun har erfaring fra flere års arbejde som forsøgstekniker, og har tidligere været journalist på et tysk landbrugsmagasin. Anne ser frem til et godt samarbejde med greenkeepere og golfbaner i hele Skandinavien.

Jørgen Horslien er ny driftstekniker på NIBIO Apelsvoll og skal sammen med

Anne Borchert ved forsøgsgreenen på Landvik, hvor der ikke er meget sne denne vinter.

driftsteamet på Apelsvoll stå for den praktiske gennemførelse af forsøgene, som omfatter SCANGREEN og to felter i ICE-breaker projektet. Jørgen er uddannet driftsoperatør i idrætsanlæg med golf som hovedfag. Han har arbejdet med golf i ca. 10 år, hvoraf fem som head-greenkeeper på Gjøvik og Toten Golfklub. Jørgen glæder sig til den praktiske tilgang til forskningsarbejdet og til at være med til at finde ud af, hvordan og hvorfor ting er, som de er, og ikke mindst måske finde svar på noget af det, som, han selv syntes, var udfordrende i arbejdet som greenkeeper. 🚩

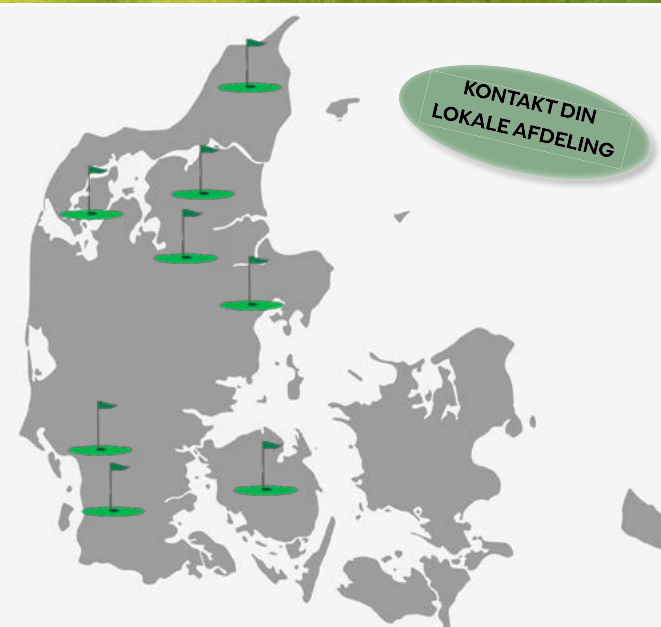
SEMLER

Agro

SEMLER AGRO ALTID I NÆRHEDEN AF DIN BANE

Service, reservedel og salg

KONTAKT DIN
LOKALE AFDELING

	BREDEBRO Håndværkervej 22 6261 Bredebro Tlf.: 74 71 16 71
--	---

	REDSTED Gammel Møllevvej 49 7970 Redsted Tlf.: 96 70 66 00
--	--

	BRØNDERSLEV Erhvervsparken 11 9700 Brønderslev Tlf.: 98 82 13 99
--	--

	Trige Parallelvej 52 8380 Trige Tlf.: 86 99 55 41
--	---

	HIMMERLAND Industriparken 10 9610 Nørager Tlf.: 98 65 12 11
--	---

	VEJRUP Vejrup Industrivej 2 6740 Bramming Tlf.: 75 19 01 22
--	---

	ODENSE Rolundvej 33 5260 Odense Tlf.: 65 95 12 00
--	---

	VIBORG Tagtækkervej 11 8800 Viborg Tlf.: 86 62 73 22
--	--

Tænker du leasing som en del af klubbens finansielle plan?

Når man ser på den samlede drift af en golfbane, så udgør løn og maskiner samlet set nok den største omkostning. Og hvordan styrer man så denne omkostning?

Styring af omkostninger til maskiner

Tidligere var der mange klubber/driftsselskaber, som købte nye maskiner, når økonomien tillod det. Der manglede en egentlig finansiell strategi for investeringerne. Det betød, at udskiftningerne ikke altid var klart planlagte, men mere styret af de økonomiske muligheder.

Fordelen ved at lægge en langsigtet strategi for udskiftningen af maskinerne er, at man på den måde kan optimere både driften, servicen og vedligeholdelsen af maskinerne og den bagvedliggende driftsøkonomi.

Det er i forbindelse med netop at have en udskiftningsplan, at det bliver relevant også at få den finansielle plan skruet sammen. I den forbindelse er det væsentligt, at vi som finansiell samarbejdspartner indgår i en tæt dialog med greenkeepere, evt. baneudvalg og bestyrelsen omkring finansieringen.

Know-how og tætte relationer

Vi har i Leasing Fyn gennem de sidste godt 20 år specialiseret os i finansiering til de danske golfbaner. Seneste medlemstal fra Dansk Golfunion viser, at der er ca. 185 baner.

Golfmanager Bo Vaaben/Vejle Golf Club

Og af dem er der i dag næsten 100, der bruger Leasing Fyn som finansiell samarbejdspartner.

Vores styrke ligger i vores know-how og de tætte relationer, vi har til både kunder og leverandører, der leverer maskiner til golfbranchen. Vi tilbyder i hver enkel kundesituation en individuel tilpasset finansiell løsning. Der kan laves flere enkelte leasingaftaler med forskellige løbetider tilpasset maskinerne forskellige driftsmæssige løbetider eller en samlet aftale på alle maskiner, hvor der så løbende udskiftes maskiner, når behovet opstår.

Vejle Golf Club – om vigtigheden af personlige relationer

Klubben er en af dem, der benytter Leasing Fyn – og golfmanager Bo Vaaben siger sådan her om samarbejdet:

“Vi har brugt Leasing Fyn i en del år efterhånden. Vi har behov for en meget stor maskinpark til vedligeholdelse af hele vores golfanlæg. Der er behov for forskellige typer af klippende udstyr, afhængig af hvilke dele af banen der skal klippes. Hertil kommer mange andre maskintyper som: traktorer, arbejdsbiler, såmaskiner, bunkerriver, prikkemaskiner og mange andre.

Det er klart, at det er vigtigt at have de rigtige maskiner til de enkelte opgaver, og det kræver jo, at Leasing Fyn har den nødvendige indsigt og forståelse for dette, og det oplever vi, at Leasing Fyn har, gennem de mange år de har specialiseret sig i vores branche.

Hvis man forstår at tilrettelægge sin finansiering rigtigt, så maskinernes forventede driftslevetid hænger sammen med den valgte finansieringsperiode, så kan vi opnå en optimal driftsøkonomi på golfbanen. Herunder har vi erfaret vigtigheden af løbende at kunne foretage udskiftninger af maskiner, såfremt behovet ændrer sig, eller der kommer nye alternative maskiner på markedet.”

Leasing Fyn
- når gode relationer er vigtige

PLAY LIKE A CHAMPION TODAY

Salg & Service

Vest for Storebælt

SEMLER

Agro

Midt og Nordjylland

Ole Mathiesen - Tel.: 26 42 57 71

Sønderjylland og Fyn

Michael Thomsen - Tel.: 21 26 24 50

info@semaleragro.dk

www.semaleragro.dk

Øst for Storebælt

A/S HAVDRUP
MASKINFORRETNING

Salbjergvej 4, 4622 Havdrup

Jens-Michael Petersen - Tel.: 29 41 75 15

Kristian Licht - Tel.: 21 64 68 64

hm@havdrup-maskinforretning.dk

www.havdrup-maskinforretning.dk

På Stensballegaard Golf ligger banen glemt inde mellem to skovområder.

ERFARINGER MED VÆKSTREGULERING:

”Jeg har kun lige kradset i overfladen”

På Stensballegaard Golf har chefgreenkeeper, Rasmus Nielsen, arbejdet med vækstregulering 'Clipless NT' de sidste to sæsoner. I denne artikel kan du læse om, hvordan Rasmus bruger det i dagligdagen, og hvilke erfaringer han har gjort sig igennem de første to vækstsæsoner.

TEKST: KARIN NORMANN, HORTONOM
FOTO: STENSBALLEGAARD GOLF & PRIVAT

Hvorfor gik du i gang med at bruge vækstregulering?

”På vores bane har vi California greens, som oprindeligt er tilsået med rødsvingel. Da jeg blev chefgreenkeeper i 2017, besluttede jeg mig for at så alm. hvene i, da greens havde en tendens til at blive meget hårde. Ud over de to arter har vi i dag omkring 30 % enårigt rapgræs i græsbestanden. Vi havde udfordringer med, at Poa'en voksede hurtigere end de andre græsarter. Når vi havde klippet greens om morgenen, så havde poa'en vokset så meget om eftermiddagen, at den stod og kastede skygger på greenen. Dette gav et meget ujævnt boldtrul, som vi gerne ville være foruden. Derudover er andelen af Poa meget svingende fra green til green, hvilket gav enorme udfordringer med hensyn til ensartethed på greenspeed og trueness fra en green til den næste. I forskellig litteratur havde jeg læst mig

frem til, at vækstregulering virker godt på enårigt rapgræs, nogenlunde på hvene og ikke på rødsvingel. Derfor tænkte jeg, at det var et forsøg værd og se, om jeg kunne få en hæmning af Poa'en.”

Hvor ofte sprøjter du?

”Jeg bruger beregninger på akkumuleret graddage (varmesummer) til at bestemme, hvornår jeg skal lave en behandling, og i praksis kører jeg vækstregulering ud ca. hver 7. til 11. dag. Der findes flere forskellige systemer til at beregne akkumuleret graddage. Via min vejrstation kan jeg downloade en app, hvori jeg beregner graddagene, så det er et eksisterende beregningssystem, jeg bruger. Systemet spørger om forskellige parametre, når man sætter det op bl.a. en basistemperatur. Jeg har valgt min basistemperatur til at være fem grader. Den højeste temperatur, jeg vil have beregnet graddage for, er 28 grader.

Chefgreenkeeper Rasmus Nielsen har gode erfaringer med at arbejde med vækstregulering.

Ved temperaturer herover vil græsset gå i en dvaletilstand på grund af varmen. Derudover skal jeg også selv vælge en tærskelværdien. Tærskelværdien er det antal akkumulerede graddage, som jeg skal have, før jeg laver en behandling. Jeg har sat værdien til 180 graddage. Dette besluttede jeg mig for ud fra forskellig litteratur, jeg havde læst. I en artikel fra STERF går anbefalingen på 200 graddage, og i engelsk litteratur så jeg anbefalinger på 150 graddage, så jeg har lagt mig lige midt imellem, og jeg synes, det har virket godt med de 180 graddage.”

Hvilken dosis af midlet bruger du?

”Når jeg kører fuld mængde ud af midlet, så kører jeg med 300 ml/ha. I Danmark har vi jo behandlingsloftet, som vi skal tage i betragtning, så det er ikke muligt at køre med mere, hvis jeg skal have til hele vækstsæsonen. I starten og slutningen af sæsonen bruger jeg halv mængde af midlet. Hvis man kører fuld mængde i starten, kan græsset godt blive lidt blegt eller gult at se på. Græsset skal lige vænne sig til behandlingen. Om efteråret trapper jeg også ned med halv mængde af midlet.”

Hvilke erfaringer har du fået efter de to første vækstsæsoner?

”Første år var effekten på Poa'en formidabel. Behandlingerne hæmmede væksten i den enårige, og den virkede også godt på hvenen. Vi har ikke mere udfordringer med at Poa'en står og stritter op. Jeg synes, at vi får en langt mere ensartet græsvækst hen over greens og en langt mere ensartet hastighed på greens uanset mængden af Poa på den enkelte green. Jeg målte også hastigheden på greens dagen efter, vi havde klippet greens. Her målte jeg op til 1,5 højere på stimpmetret. Det gik jeg og tænkte noget over, da jeg ikke umiddelbart synes, det gav mening. Nu er jeg kommet frem til, at den dag, jeg

klipper, så styrer hvenen hastigheden, og anden dagen styrer rødsvingelen hastigheden. I forhold til effekten af vækstregulering, der ikke har den store indvirkning på rødsvingel, giver det ret god mening, at rødsvinglen nu vil gro hurtigst af mine tre græsarter. Rødsvinglen vil med sine mere stive blade give en højere hastighed.”

Ser du nogen forskel i mængden af afklip?

”Ja, det synes jeg. Jeg har dog ingen 'før data', men jeg vil anslå, at mængden af afklip er reduceret med minimum en tredjedel i forhold til før vores opstart med vækstregulering.”

Sparer I klipninger eller rulninger?

”Ja, vi kan nu nøjes med at klippe hver anden dag, måske endda hver tredje dag. På tredje dagen vil vi dog have mistet den greenspeed-effekt vi har på anden dagen. Derfor ruller vi faktisk oftere end før og gerne på samme dag som klippingen foretages.”

Ser du nogen indvirkning på frøsætningen i poa'en?

”Bestemt. Vi undgår ikke frøsætning 100%, men den reduceres synligt. Uden at have eksakt data herpå vil jeg anslå, at den som minimum halveres.”

Hvad med rebound – opblusning af græsvæksten?

”Jeg har hørt flere fortælle om, at de kan have udfordringer med en opblusning af græsvæksten, når de stopper med at bruge midlet. Når jeg nedsætter dosis af midlet om efteråret til halv dosis, så har jeg ikke haft problemer med opblusning af græsvæksten, når jeg stopper. Jeg følger hele tiden antallet af graddage i min app, og hvis efteråret er lunt, og jeg når de 180 graddage, så må jeg behandle en gang til.”

Hvilke erfaringer har du med brugen af midlet i højsommeren?

”Jeg ser umiddelbart ingen forskel på effekten eller mangel på samme uanset, hvor i sæsonen, vi befinder os, så længe jeg holder mig slavisk til mine faste tærskelværdier. Jeg har prøvet at misse en udbringning, hvor vi tydeligt så en øget genvækst.”

Og hvad med fremtiden?

”Jeg er slet ikke i tvivl om, at jeg får en

langt bedre virkning af vækstreguleringsmidlet ved at bruge beregninger af graddage sammenlignet med at køre regelmæssigt hver 10. dag.

Jeg ser et stort potentiale i at bruge beregninger på graddage ikke blot til vækstregulering, men også til at kunne time behandlinger af f.eks. gødning og svampemidler. Jeg har kun lige kradset i overfladen af metoden og de muligheder, der ligger i graddags-beregninger. Jeg tror, der er meget mere at hente ved at bruge denne metode. Mit indtryk er dog, at der ikke er så mange herhjemme, der i det hele taget kender til graddage og de muligheder, der gemmer sig heri. Hvis der er andre greenkeepere, der har lyst til at arbejde med det, er jeg meget interesseret i at dele viden med dem. For eksempel kunne jeg godt tænke mig at høre, om der er nogen, der har brugt graddage til andet end at time udbringning af vækstregulering. Der har jeg selv først lige fået øjnene op for potentialet.

Jeg tror helt klart, at det er fremtidens turfmanagement at bruge beregninger på graddage. Det giver greenkeeperen mulighed for at sætte en handling i gang, før man kan se noget visuelt ude på banen. Det vil sige, at greenkeeperen kan være proaktiv i stedet for reaktiv. Det tror jeg, der er mange fordele i at være.”

KILDER: VEKSTREGULERING MED PROMO MAXX PÅ GOLFBANER I NORDEN. 2014. AAMLID, T.S OG EDMAN, P. UDGIVET AF STERF

FAGLIGT: GRÆS

HVORDAN VIRKER VÆKSTREGULERING I PLANTEN?

Planter producerer forskellige plantehormoner. Der er fire forskellige grupper af plantehormoner, som alle fremmer væksten. En af disse grupper er gibberillinerne, som fremmer celletrækning og øger længden og volumen af cellerne. Aktivstoffet i Clipless omdannes i planten til et stof, som nedsætter produktionen af gibberillinerne, så cellernes længdevækst og planternes højdevækst reduceres.

Seks golfklubber modtager støtte til natur- og miljøprojekter

Lige før jul blev GOLFSPORTENS Natur- og Miljøfond uddelt. Her fik seks danske golfklubber en tidlig julegave i form af støtte til deres natur- og miljøprojekter i 2022.

TEKST: KARIN NORMANN, HORTONOM
FOTO: UNSPLASH, AARON BURDEN

VIDSTE DU?

At DGA er med til at fremme biodiversiteten på golfbanen gennem GOLFSPORTENS natur- og miljøfond.

GOLFSPORTENS natur- og miljøfond yder tilskud til natur- og miljøprojekter i de danske golfklubber/golfanlæg. Tilskud skal bidrage til forbedring af natur og miljø på de danske golfbaner.

Det er Dansk Golf Union (DGU) og Danish Greenkeepers Association (DGA), der uddeler de i alt 100.000 kroner til projekterne. Ud over DGU og DGA er Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet og Danmarks Idrætsforbund med til at afgøre, hvilke ansøgere der skal have del i den årlige pulje fra GOLFSPORTENS Natur- og Miljøfond.

De seks projekter, der modtager midler denne gang er:

ASSERBO GOLF CLUB Tilskud til indkøb af ravlamper, så det er lettere at finde vildfarne golfbolde i mørket.

HALSTED KLOSTER GOLFKLUB Vil tilså et areal på fire-fem hektar med markblomster for at fremme og udvikle flora og fauna.

HILLERØD GOLF KLUB På et velegnet, udvalgt område sås blomster og bygges bi/insekt-hoteller. Juniorerne i klubben vil, i samarbejde med en naturvejleder, arbejde praktisk med biodiversitetsprojektet og ad denne vej få fokus på naturens sammenhænge.

GILLELEJE GOLFKLUB Vil omdanne mere og mere rough til produktiv blomstermark. Placeringen af blomsterområderne vil skabe vigtige korridorer for insekterne. Et helt nyt offentligt stisystem vil gå lige forbi de nye områder med vilde blomster.

NORDBORG GOLFKLUB Vil opføre et monumentalt æggeformet insekthotel til placering i en skovlysning, hvor passerende golfspillere kan beundre det.

ROSKILDE GOLF KLUB Ønsker at forberede og demonstrere et cirkulært koncept for vanding af golfbaner, hvor spildevand renses og efterbehandles til sikker, direkte og indirekte genanvendelse til vanding. 🌱

FÆLLES FOKUS PÅ KLIMA

SAMMEN MED JER SKABER VI ET BEDRE MILJØ. GENNEM INNOVATIVE MASKINER UDVIKLET MED FOKUS PÅ KLIMA, EFFEKTIVITET OG BRUGSGLÆDE

HERNING - AARHUS - RINGSTED
TLF. 99 28 29 30 - WWW.HELMSTMT.COM

- MERE END 10 ÅRS ERFARING
- "FOC" FREQUENCY OF CUT, SIKRER ENS KLIP
- UAFHÆNGIG AF KØRSEL
- MULIGHED FOR AT LØFTE LED UAFHÆNGIG
- MEGET SERVICEVENLIG OGSÅ PÅ BAGERSTE LED
- ENDNU STØRRE KAPACITET
- END TIDLIGERE MED SAMSUNG G5 LITHIUM BATTERI

- LI-ION BATTERIER MED GARANTI PÅ 5000 OPLADNINGER/5 ÅR
- BATTERI-KAPACITET TIL EN HEL ARBEJDS DAG
- NYTÆNKT EL-LÆSSER FRA ENDE TIL ANDEN - SELV EL-TRANSMISSION
- SAMME SKUBBEKRAFT OG BRYDEKRAFT SOM KONVENTIONEL LÆSSER!

Li-Ion

FÅ DENNE SKØNHED FOR KUN 95.500

- VEDLIGEHOILDESESFRI LITHIUM BATTERI MED 5 ÅRS GARANTI
- OPTION: EL-VIPPELAD
- LET AKTIVERING AF HÅNDBREMSE I FODPEDAL

DER KAN FOREKOMME EKSTRAUDSTYR PÅ BILLEDERNE, DER TAGES FORBEHOLD FOR PRISÆNDRINGER OG MELLEMSALG. ALLE PRISER ER EKSKL. MOMS.

for bæredygtig udvikling

VI ER SELV CO2 NEUTRALE GENNEM EGEN VINDMØLLE OG SOLCELLER PÅ ALLE AFDELINGER

Nyt fra STERF-projektet ICE-BREAKER

Tiltag for hurtigere (re)etablering af greens ved lav jordtemperatur

STERF-projektet ICE-BREAKER handler ikke bare om, hvordan is- og vandskader kan forebygges, men også om hvordan sådanne skader skal repareres. Selv om man i Danmark stort set er forskånet for fysiske vinterskader, er resultaterne i projektet relevante for etablering af greens ved lav jordtemperatur. I denne artikel præsenteres resultater fra tre forsøg gennemført i foråret 2021.

TEKST: TRYGVE S. AAMLID OG TROND PETTERSEN, NIBIO TURFGRASS RESEARCH GROUP
OVERSAT TIL DANSK AF KARIN NORMANN

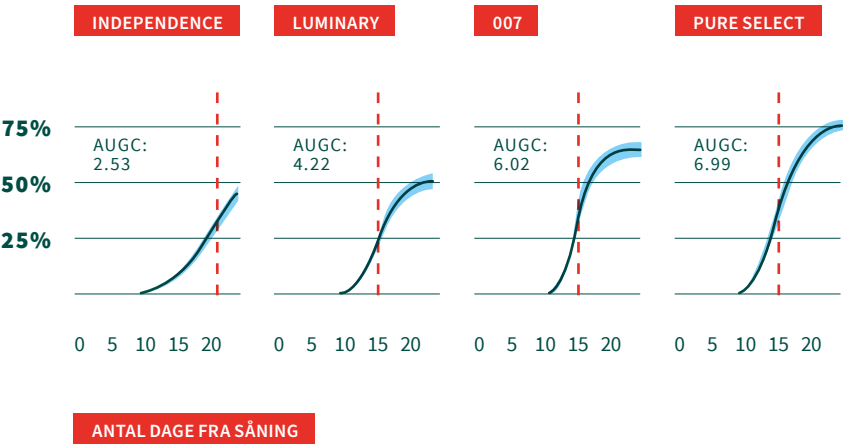
1 Etableringshastighed hos forskellige sorter af krybende hvene

Mange greenkeepere har erfaret, at enårigt rapgræs (Poa annua) spirer hurtigere end krybende hvene ved lav jordtemperatur. Dette er også dokumenteret i amerikansk litteratur, som viser, at en optimal spiretempertur for enårigt rapgræs er 19/10 °C (dvs. 19°C om dagen og 10°C om natten (McElroy et al. 2004), mens de tilsvarende tal for krybende hvene er 25/15°C (Toole & Koch 1977). Ved temperatur under 8 °C er der praktisk talt ingen spiring hos krybende hvene (Heineck et al. 2018).

I ICE-BREAKER projektet arbejder forskere ved University of Massachusetts og University of Minnesota i USA tæt sammen. På begge disse universiteter har man tidligere undersøgt, hvordan forskellige sorter af krybende hvenes spirer ved lav temperatur. I forsøget i Minnesota havde samtlige sorter en spireevne på 92 % eller højere ved 25/15 °C, men når sorterne blev sået i vækstkammer ved dag/nat-temperaturerne 12.8/1.7°C eller 15.6/4.4 °C, var der store forskelle mellem sorterne både i spirehastighed og endelig

spireprocent. Som et udtryk for evnen til at spire ved lav temperatur beregnede man 'Area Under Germination Curve (AUGC)'. Blandt de afprøvede sorter var AUGC størst for 'Pure Select' og lavest for 'Independence', mens '007' og 'Luminary' lå midt imellem (figur 1). At

'Pure Select' har en god evne til at spire ved lav jordtemperatur blev senere bekræftet i et andet studie ved Penn State University, som også viste, at der kan være store forskelle mellem forskellige frøpartier af samme sort (Devon et al. 2020).

FIGUR 1: Spiring af forskellige sorter af krybende hvene (dagtemperatur 12.8°C og natt-temperatur 1.7°C) i forsøg ved University of Minnesota (Heineck et al 2019). Figuren viser AUGC = Area Under Germination Curve, som er et udtryk for sortens evne til at spire ved den pågældende temperatur. Jo højere AUGC, jo bedre spireevne.

I foråret 2021 sammenlignede Carl Johan Lönnberg og Håkan Blusi, to agronomer i Det Svenske Golfforbund, forskellige sorter af krybende hvene og sorterens evne til en hurtig reetablering af en død green med enårigt rapgræs på Sollefteå GK i den nordlige del af Sverige (Lönnberg et al. 2022). Sorterne 'Pure Select', 'Luminary' og 'Independence' blev sået den 7. maj med en Vredo slidse-såmaskine i to retninger, total udsædsmængde 0,6 kg/100m². Efter såning blev der grundgødsket med 0.25 kg N/100 m² (Impact Emerge 10-20-10), dresset kraftigt med muldblandet sand, og så blev greenen dækket med 'Lutrasil' vækstdug og vandet regelmæssigt.

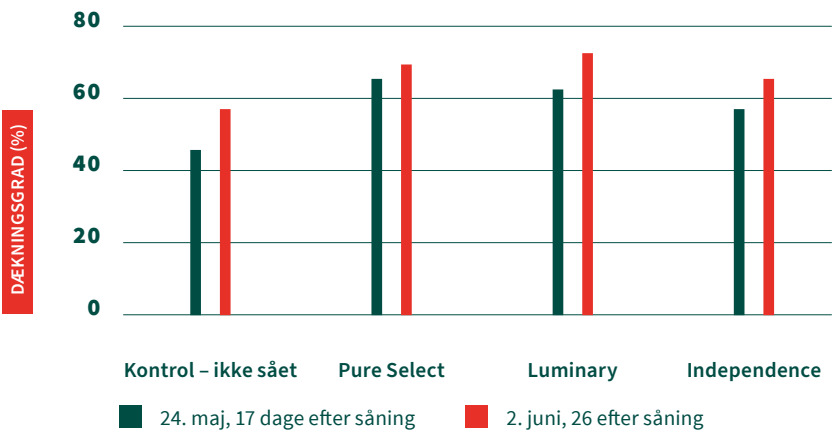
De første fire dage efter såning var jordtemperaturen lav, men derefter var der gode spireforhold, og den 17. maj kunne man se de første spirer af krybende hvene.

Den 24. maj viste første bedømmelse, at 'Pure Select' havde lidt bedre dækningsgrad end 'Luminary', som igen var bedre end 'Independence' (figur 2). Forskellen mellem de tre sorter var dog lille og ikke statistisk sikker. Den eneste sikre forskel var i forhold til kontrolparcellen, som kun havde naturlig fremspiring fra frøbanken af enårigt rapgræs i jorden. I de følgende uger viste 'Luminary' en tendens til større sideværs vækst og tæthed af bestanden end 'Pure Select' og 'Independence'. Men forskellen mellem sorterne var stadig lille og gav ikke grundlag for at kunne sige, at 'Independence' er senere i etablering end de to andre sorter, som man har set i Minnesota og Massachusetts. En mulig årsag til dette er, at en hurtig temperaturstigning i maj 2021 reducerede forskellene mellem sorter i dette svenske forsøg.

2 Brug af forskellige vækstduge

I et forsøg hos NIBIO Landvik i Norge sammenlignede vi i foråret 2021 effekten af forskellige vækstduge ved nyetablering af en sandbaseret green konstrueret i henhold til USGAs specifikationer.

Greenen blev gødet med Sierrablen Plus Renovator (0,5 kg N, 0,22 kg P og 0,19 kg K pr 100 m²) og sået med krybende hvene 'Luminary' den 29. april, udsædsmængde 976 g/100 m². Derefter blev 1m² store parceller dækket med tre forskellige typer af vækstdug frem til den 20. maj (foto 1). De tre vækstduge var (1) 'Agryl' fiberdug, som bruges meget i Norge til produktion af bær og grøntsager (2) 'Norgro netdug', som ser ud som en 'helsetrøje'

FIGUR 2: Dækningsgrad (%) efter såning af de tre sorter af krybende hvene 'Pure Select', 'Luminary' og 'Independence', samt på usåede kontrolparceller (enårigt rapgræs) i forsøg på Sollefteå GK i foråret 2021 (Lönnberg et al. 2022).

(foto 2a), dvs. er mere åben, men også mere slidstærk og holder længere end 'Agryl', og (3) 'Evergreen' vævet, permeabel polyetylendug (foto 2b). Fra begyndelsen spiring den 14. maj til St. Hans blev alle parceller gødet ugenligt med Wallco 5-1-4 flydende gødning, i alt 1.65 kg N/100 m².

Temperaturfølere placeret i 1 cm dybde viste, at Evergreen-dugen havde større effekt end de hvide duge på jordtemperaturen de første ti dage efter såning, da det var forholdsvis køligt. Senere gav 'Evergreen' og 'Agryl' omtrent samme temperaturstigning, mens den mere åbne

FOTO 1A,B: De 1 m² store parceller med tre forskellige typer af vækstdug + kontrolparceller uden vækstdug i to gentagelser lå på række på en af de sandbaserede greens på NIBIO Landvik. Billederne er taget den 12. maj to uger efter såning, hvor dugene blev midlertidigt fjernet for at gøde parcellerne og lave første bedømmelse af dækningsgrad. Parcellerne dækket med 'Evergreen' havde en hurtigere etablering på dette tidspunkt. På det store areale med Agryl fiberdug til venstre blev der udført forsøg med biostimulanter / vækstreguleringsmidler (omtalt senere i denne artikel). Fotos: Trond Pettersen.

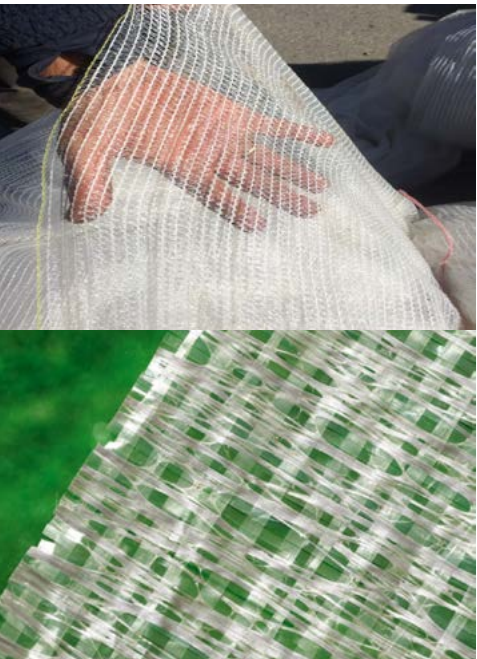
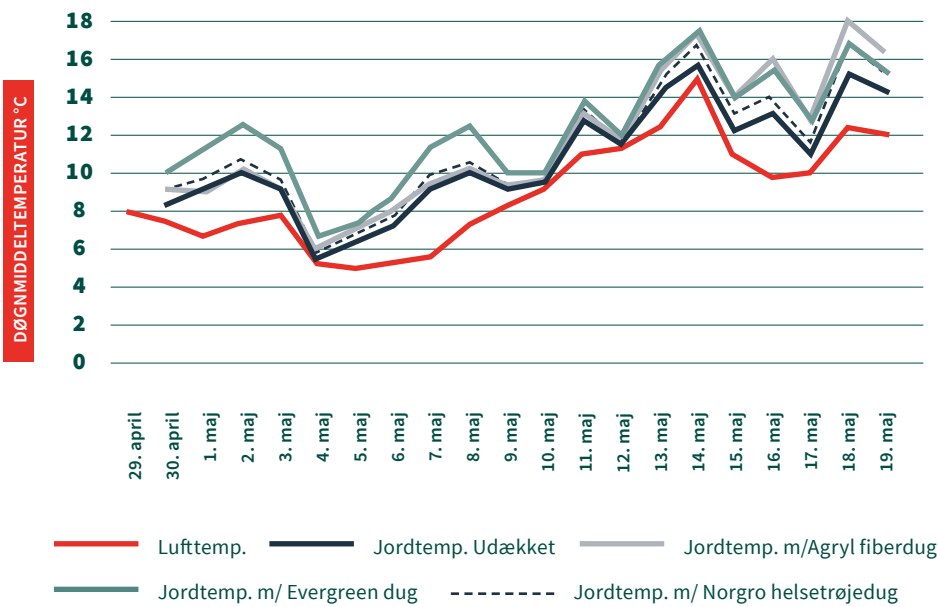

FOTO 2A,B: Øverst: Nærbillede af Norgro ‘helsetrøjedug’. Nederst: Evergreen vævet polyetylendug. Fotos: Trygve S. Aamlid og evergreenturfcovers.com

Norgro-dug lå noget efter (figur 3). I gennemsnit for den 20 dages lange dækkeperiode var temperaturen i såbeddet under ‘Evergreen’, ‘Agryl’ og ‘Norgro’ henholdsvis 12.2, 11.6 og 11.3 °C, sammenlignet med 10.7 °C i de udækkede kontrolfelter.

Som et resultat af højere temperatur og muligvis også på grund af en positiv skygevirkning etablerede den krybende hvene sig betydelig hurtigere i parceller dækket med ‘Evergreen’ end i udækkede kontrolparceller, mens parceller dækket med ‘Agryl’ og ‘Norgro’ lå midt imellem (foto 1b, figur 4). Effekten var dog ganske kortvarig, og fra midten af juni var der ikke længere sikre forskelle mellem parcellerne. I parallelforsøget i USA var der i slutningen af forsøgsperioden en tendens til, at udækkede parceller havde mere robuste planter og derfor overhalede parceller, der havde været dækket med dug omkring 20 dage efter at dugene var blevet fjernet. Denne tendens kunne vi ikke se i det norske forsøg. Konklusionen i vores forsøg var, at vi havde klar virkning af alle typer af duge, og specielt af ‘Evergreen’, ved lav jordtemperatur.

FIGUR 3: Jordtemperatur under tre forskellige typer af duge sammenlignet med jordtemperatur på udækkede parceller og lufttemperatur i 2 meters højde over greenen.

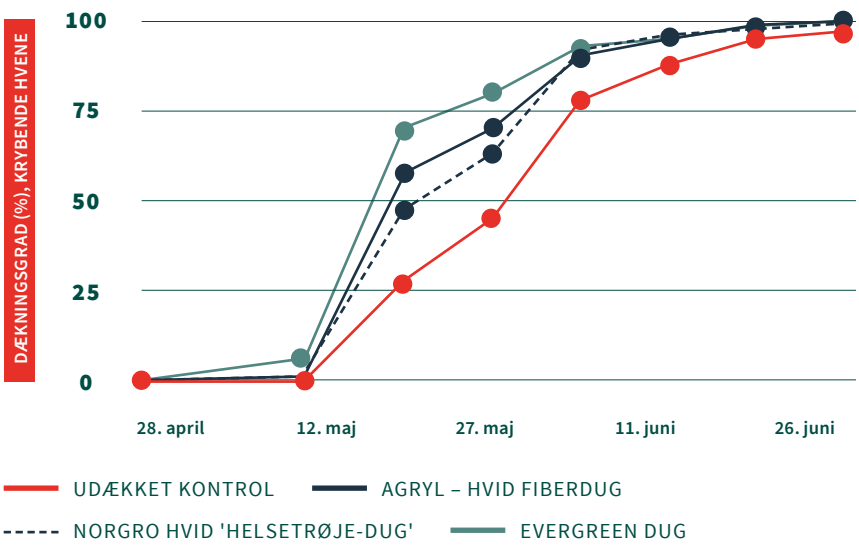
3 ‘Forsøg med biostimulanter / vækstregulering i etableringsfasen

Dette forsøg blev udført i Massachusetts og på NIBIO Landvik, sidstnævnte på samme green som forsøget med forskellige typer af vækstdug. Krypkevin ‘Luminary’ blev sået den 29. april, og hele forsøget blev dækket med ‘Agryl’ fiberdug (foto 1a) frem til den 20. maj. Følgende produkter blev udsprøjtet ugentligt i en væskemængde på 2.5 liter pr 100 m², første gang lige efter dugen var blevet fjernet (foto 3):

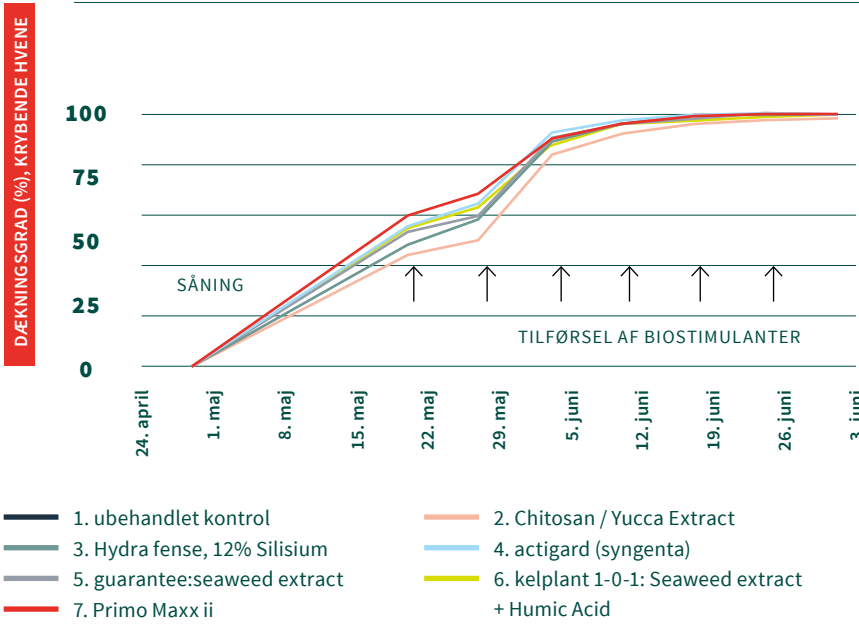
- 1 Omega Chitosan (udvundet fra reje-skaller) + Yucca ekstrakt, 32 ml/100 m²
- 2 Silisium: Hydra-Fense, 12 % Si, 64 ml/100 m²
- 3 Acibenzolar-S-metyl (Actigard Defense Activator), 280 mg/100 m²
- 4 Seaweed Ekstrakt (Guarantee), 95 ml/100 m²
- 5 Seaweed Ekstrakt + humussyre (Kelplant 1-0-1), 128 ml/100 m²
- 6 Trineksapak-etyl (Primo Maxx II), 2 ml/100 m²

Biostimulanterne var stort set alle amerikanske produkter, men nordiske greenkeepere vil genkende vækstreguleringsmidlet Primo Maxx, for hvilket det blev antaget, at det ville fremme dannelse af sideskud og dermed give en hurtigere sammenvoksning af græsbestanden.

Resultater fra forsøget er vist i figur 5. Ingen af produkterne førte til en hurtigere udvikling af plantedækket end i de udsprøjtede kontrolparceller. Som figuren og foto 3 viser, var plantedækket ikke helt jævnt ved første sprøjtning, og forskellene ved de to næste bedømmelser må derfor tolkes som en effekt både af forskellige startværdier og af de tilførte biostimulanter. Ud fra denne betragtning var det behandlingen med Hydra-Fense (12 % silisium), som gav den størst forøgelse af dækningsgraden fra den 20. maj til den 3. juni. Vi skal derfor ikke afskrive, at denne og muligvis andre biostimulanter kan give en noget hurtigere etablering, skønt virkningen synes marginal i forhold til virkningen af jordtemperaturen. I det tilsvarende forsøg i Massachusetts gav biostimulanterne i bedste fald fem procentpoint bedre dækning to uger efter første sprøjtning.

FIGUR 4: Udvikling af dækningsgrad (%) af krybende hvene ‘Luminary’ ved dækning med forskellige typer af dug de første 20 dage efter såning. Den røde pil markerer dagen, hvor dugene blev fjernet.

FIGUR 5: Virkning af ugentlige sprøjtninger med biostimulanter i etableringsfasen på udvikling af plantedækket af krybende hvene ‘Luminary’ på Landvik.

REFERENCER

• CARROLL DE, KAMINSKI JE, LANDSCHOOT PJ. (2020). CREEPING BENTGRASS SEED GERMINATION IN GROWTH CHAMBERS AT OPTIMAL AND SUBOPTIMAL TEMPERATURES. CROP, FORAGE & TURFGRASS MANAGEMENT 2020;6: E20068. [HTTPS://DOI.ORG/10.1002/CFT2.20068](https://doi.org/10.1002/CFT2.20068)

• HEINECK GC, BAUER SJ, CAVANAUGH M, HOLLMAN A, WATKINS E, HORGAN BP (2019). VARIABILITY IN CREEPING BENTGRASS CULTIVAR GERMINABILITY AS INFLUENCED BY COLD TEMPERATURES. CROP, FORAGE, AND TURFGRASS MANAGEMENT, 5(1), 1–7. [HTTPS://DOI.ORG/10.2134/CFTM2018.07.0054](https://doi.org/10.2134/CFTM2018.07.0054)

• LÖNNBERG CJ, BLUSI, H, DE WALL J (2022). FÖRSTA RAPPORTEN FRÅN TREÅRIGT KRYPVENSFÖRSÖK. [HTTP://WWW.STERF.ORG/MEDIA/GET/3849/ICE-BREAKER-SOLLEFT-EA-ARSRAPPORT-2021.PDF](http://www.sterf.org/media/get/3849/ice-breaker-solleft-ea-arsrapport-2021.pdf)

• MCELROY S, WALKER RH, WEHTJE GR, VAN SANTEN E (2004). ANNUAL BLUEGRASS (POA ANNUA) POPULATIONS EXHIBIT VARIATION IN GERMINATION RESPONSE TO TEMPERATURE, PHOTOPERIOD, AND FENARIMOL. WEED SCIENCE 52(1): 47–52.

• TOOLE VK, KOCH, EJ (1977). LIGHT AND TEMPERATURE CONTROLS GERMINATION IN BENTGRASS SEEDS. CROP SCIENCE 17(5): 806-811. [HTTPS://DOI.ORG/10.2135/CROPS-C1977.0011183X001700050033X](https://doi.org/10.2135/CROPS-C1977.0011183X001700050033X)

FOTO 3: Første forsøgssprøjtning med biostimulanter den 20. maj kort tid efter at Agryl-dugen var blevet fjernet. Foto: Trygve S. Aamlid.

En gammel kending!

I foreningens bestræbelse på at tiltrække nye sponsorer mødes jeg med en gammel kending. Lars Rævsager har valgt at tegne et sponsorat i foreningen og indtræder derved igen i greenkeeperforeningens regi.

TEKST & FOTO: NELLEMANN MACHINERY

"Jeg har overvejet et medlemskab i en længere periode" udtaler Lars, som til dagligt er salgschef i Nellemann Machinery, og fortsætter: "Vi har nogle super attraktive brands i huset, som, jeg mener, henvender sig til de danske golfbaner."

Firmaet Nellemann Machinery er kun ny af navn. Der er tale om et meget gammelt firma, som har rødder mere end 160 år tilbage. "De fleste kender os nok som Svenningsens, men vi mente, at et navneskifte ville være med til at understrege

den rejse, firmaet er på," udtaler Lars og fortsætter: "Vi er gået fra at være en virksomhed med utrolig mange brands til at være en virksomhed med fokus på enkelte stærke brands. Vi er overbeviste om, at denne fokusering er med til at gøre os til en attraktiv samarbejdspartner. Vores hovedfokus er Kubota, Bobcat, Holder & Billy Goat."

Nellemann Machinery indgik sidste år et samarbejde med Reesink Turfcare om forhandling af Kubota traktorer, og denne aftale er der ikke lavet om på. "Jeg er overbevist om, at greenkeeperne sagtens kan finde ud af, at der er flere kanaler til at kunne erhverve sig en stærk Kubota traktor," siger Lars med et smil på læben og fortsætter: "Vi har jo også andre brands, som jeg skal sikre, bliver repræsenteret hos kunderne!"

Kubota er langt fra en ny spiller på markedet. De har produceret traktorer siden 60'erne, og spænder fra 20hk – 170 hk. "Jeg ser os rigtig stærke på de mellemstore traktorer. Eksempelvis vores super-skarpe Kubota L2-622, som med 62hk

udmærker sig med at være blandt markedets største hydrostatiske traktorer," siger Lars og fortsætter: "Vi har traktorer til alles behov – bare sig til, og vi løser opgaven."

" Bobcat er fede maskiner, som kan mindst det samme som de andre på markedet – måske endda lidt mere.

Bobcat er leverandør af stærke maskiner i entreprenørklassen, og især deres stærke serie i minigravere henvender sig til golfbanerne. "Vi tror så meget på vores produkt, at vi tilbyder helt op til tre års reklamationsret. Det er da vist det, der kaldes tryghed for kunderne," siger Lars og slutter: "Bobcat er fede maskiner, som kan mindst det samme som de andre på markedet – måske endda lidt mere. Vi har skarpe priser og kan levere med det." 🚩

En greenkeepers erfaringer:

Test af nyt *GPS-system* til golfbiler

I Aalborg Golf Klub har chefgreenkeeper Jesper Brandt, testet Clubs Cars nye GPS teknologi af i sæson 2021. Her er hans erfaringer med systemet.

TEKST: JESPER BRANDT

"Systemet betyder, at vi kan kontrollere billernes færden på anlægget. Det giver os en unik mulighed for at skåne områder som blandt andet greens, surroundings og teesteder. Samtidig kan vi se, at bilerne nu kan færdes på de køreveje og stier, der er lavet til formålet. Vi kan også altid monitorere, hvor bilerne er henne på anlægget, og hvilken rute de har taget – fra start til slut. Programmet giver også mulighed for at sende en besked til brugeren af bilen gennem skærmen."

"Programmet er nemt at arbejde i, og jeg har intentioner om, at vi skal udnytte et endnu større potentiale af, hvad det kan. Dette

forventer jeg, at vi sætter i gang i første halvdel af 2022. Systemet kan meget, og jeg glæder mig personligt til at arbejde videre med flere af de funktioner, som vi ikke har taget i brug endnu."

Tre features, som Aalborg Golf Klub bruger

Opsætning af Carts-path om vinteren. Dette betyder, at de ældre medlemmer har mulighed for at bruge en af bilerne om vinteren.

Indsætning af zoner, som fortæller føreren, hvilken type kørsel der er på anlægget i dag. For eksempel vinterspor, nedsat hastighed eller zoner, som kræver speciel opmærksomhed

Sæsontilpassede programmer 1) Et sommer setup med action zones, som sørger for, at bilerne kører der, hvor det er sikkert og mest forsvarligt for banen. 2) Et vinter setup, hvor man ikke kan færdes på fairways, men hvor man bliver guidet gennem banen fra vinter tee til vinter green. 🚩

"Når pris & kvalitet har betydning"!

- Bredt modelprogram
- Attraktiv finansiering
- Stærke maskiner
- 2 års reklamationsret

"Når kvalitet og funktionalitet går hånd i hånd"!

- Japansk kvalitet
- Bredt modelprogram
- Konkurrence dygtige priser
- 2 års fabriksreklamationsret

Kontakt:

- Jacob Aakjær (Sjælland): 23 25 02 02
Mail: jaa@nellemannmachinery.com
- Tom Larsen (Jylland): 31 71 13 52
Mail: tla@nellemannmachinery.com
- Lars Rævsager: 20 10 50 11
Mail: lar@nellemannmachinery.com

www.nellemannmachinery.com

Forstå dit eget og andres syn på golfbanen

VIDSTE DU?

Dit natursyn er typisk påvirket af dine værdier, interesser, uddannelse og dit erhverv.

Kendskab til de tre former for natursyn kan skabe en bedre forståelse for opfattelsen af golfbanen og fremtidens pleje.

TEKST: TORBEN KASTRUP PETERSEN, BANECHEF I DANSK GOLF UNION
FOTO: ADOBE STOCK

For snart 20 år siden havde jeg min første opgave indenfor golfbranchen. Det handlede om en golfklub, der gerne ville udvide sin golfbane ind i et fredet område. I den forbindelse skulle området besigtiges af det lokale fredningsnævn sammen med både fortalere og modstandere af udvidelsen. I en større flok begav vi os ud mod området for at se nærmere på det potentielle areal, og her gik det op for mig, hvor forskelligt man kan se på naturen. Fortalerne for golfbanens udvidelse talte i florumspundne vendinger om, hvor smukt det i fremtiden ville være med den nye baneudvidelse. Det ville

betyde nye muligheder for et aktivt golfliv, ned ad de kommende smukt udformede fairways med enkeltstående træer i roughen, og med et stort flot uhindret udsyn til de grønne græsarealer. Man kunne jo blot se på den eksisterende golfbane og blive bekræftet i, hvor smukt det så ud. På den anden side havde vi modstanderne af udvidelsen, og de kunne på ingen måde se det smukke i de kommende græsørkener uden variation af nogen art, og med en meget fattigere flora og fauna end det nuværende udgangspunkt. Desuden ville en udvidelse af golfbanen hindre flora og faunas udvikling, og måske endda hindre fremtidig adgang til arealet. Vi så på det samme areal, men det var på ingen måde det samme, som blev set. Det var tydeligt, at det var et meget forskelligartet natursyn, der kom til udtryk. Jeg ville have ønsket, at man fra starten havde talt om tilgangen til naturen inden dialogen startede. På den måde kunne man have skabt nogle bedre forudsætninger for at kunne forstå hinanden, og måske kommet frem til

en fælles løsning. Det er med den baggrund, at jeg her kort vil præsentere de tre dominerende natursyn, der ses i den naturpolitiske debat i Danmark.

Tre dominerende natursyn

Bør sprøjtemidler forbydes? Skal der bygges golfbaner langs kysterne? Skal roughen vokse vildt, selvom vi ikke kan finde golfboldene? Når du læser disse spørgsmål, begynder du sikkert allerede at besvare dem i dit hoved. Dine svar på spørgsmålene er et udtryk for dit natursyn. Dit natursyn er således et udtryk for dine holdninger til naturen og til anvendelsen af naturen. Det er således dit personlige syn på naturen, der er præget af dine værdier, de erfaringer og den viden som, du har tilegnet dig gennem din opvækst interesser, uddannelse og helt sikkert også i dit erhverv som greenkeeper.

FAGLIGT: NATURSYN

DER FINDES TRE DOMINERENDE NATURSYN

Den produktive natur.

Et natursyn, hvor naturen ses som en ressource for mennesket til at udnytte og bygge vores produktion og velstand på. I Danmark vil dette natursyn typisk være repræsenteret i erhverv som landbrug og skovbrug, hvor jordens biologiske ressourcer udnyttes. Vores nuværende samfund bygger i høj grad på dette natursyn, og er det dominerende både nationalt og globalt. I Danmark har natursynet dybe historiske rødder, men med det øgede fokus på bl.a. klima, biodiversitet, forurening med næringsstoffer m.m. er dette natursyn under pres.

Den rekreative natur.

Et natursyn, der ser naturen som et sted for mennesker til at udfolde sig rekreativt for at opnå trivsel og sundhed. Her ser man naturen som rammen for, at mennesker kan udfolde sig rekreativt. Og det er i høj grad her, at golfsporten og den rekreative oplevelse hører til. Her er det den menneskelige sundhed og velvære, der er i fokus. I takt med, at det er blevet lettere for danskerne at komme 'ud i naturen', er dette natursyn for alvor blevet udbredt og mangfoldigheden af udendørs fritidsaktiviteter, herunder golf, har aldrig været større. Det er typisk her, at man ser organisationer indenfor idræt og friluftsliv har sit udgangspunkt.

Den vilde natur.

Et natursyn, der ser naturen som værdifuld i sig selv, hvorfor naturen skal forblive vild og så upåvirket af mennesker som muligt. I dette natursyn ses naturen som værdifuld i sig selv, og naturen vurderes ikke kun ud fra et menneskeligt perspektiv. Her er parametre som vildhed, oprindelighed og biodiversitet et udtryk for kvalitet. Repræsentanter for dette natursyn ses hos eks. Danmarks Naturfredningsforening. Aktuelt er det netop dette natursyn, som er fremherskende i ønsket til de kommende naturnationalparker, hvor ønsket om 'rewilding' er et godt eksempel.

Alle tre natursyn kan i dag ses i den naturpolitiske debat og kommer til udtryk i den nuværende naturforvaltning. Det samme gælder helt sikkert også, når det gælder plejen af golfbanen og synet på, hvordan den skal se ud. Som greenkeeper er dit personlige natursyn sikkert overlappende med ovenstående teoretiske opdeling, og er langt mere kompleks end som så. Her er det selvfølgelig også en vigtig pointe, at både natur og natursyn konstant er i forandring og ikke opnår en bestemt sluttilstand. Tænk bare på, hvordan debatten omkring klima og biodiversitet har påvirket manges natursyn, bare de seneste 4-5 år. Man kan måske sammenligne natursynet med et sæt briller, som man kan tage på for at forstå, hvilke værdier og holdninger der er på spil hos den enkelte. Jeg tænker, at

denne erkendelse er vigtig at have med sig, når snakken omkring pleje af golfbanen tager fat på terrassen eller ude på banen. Det er også mit håb, at dette input om natursyn vil føre til endnu bedre debatter internt i greenkeeperbranchen, når drøftelserne kommer til at omhandle fremtidens pleje af golfbanen. Kendskabet til hinandens natursyn er i hvert fald en god start, og den fortsatte debat vil sikre, at vores natursyn følger med udviklingen i samfundet og bidrager til at løse de udfordringer, som virkelig heden byder os. Afslutningsvis skylder jeg måske at fortælle, at den påtænkte udvidelse af den pågældende golfbane aldrig blev til noget. Måske var det gået anderledes, hvis man havde startet dialogen med en forståelse for hinandens natursyn – hvem ved? ➡

” Vi skal bl.a. gøre brug af de praktiske erfaringer, vi allerede har med bl.a. optimal udbringningsteknik af eks. nematoder, så det bedste resultat opnås.

STERF's faktaark om gåsebillen og stankelbenets larve.

Slut med pesticider mod insekter

Den proaktive greenkeeper skal sætte gang i kommunikationen og blive ekspert i biologisk bekæmpelse, hvis golfbanen plages af stankelbens- eller gåsebillelarver.

TEKST: TORBEN KASTRUP PETERSEN,
BANECHEF I DANSK GOLF UNION
FOTO: ADOBE STOCK

Det har været undervejs længe, men nu bliver det til virkelighed. Til september 2022 forsvinder det sidste kemiske pesticid mod insekter til de danske golfbaner. Det skyldes, at EU ikke har fornyet aktiv-stoffet i Avaunt 150EC og fra d. 19. september 2022 er det ulovligt både at anvende og besidde midlet, der er godkendt til bekæmpelse af stankelbenslarver.

Golfporten står dermed tilbage med blot et enkelt biologisk middel (Gnatrol SC), og så er der mulighed for at anvende nyttedyr som nematoder til bekæmpelse.

Med vores nuværende erfaringer vil det bedste bud være at anvende nematoder til

bekæmpelse af både gåsebille- og stankelbenslarver sammen med bl.a. opsætning af stærekasser, men man kan ikke forvente samme effektivitet som med de kemiske midler. Vores netop afsluttede forsøg mod stankelbenslarver viste en effektivitet med nematoderne på omkring 50%, mens de kemiske produkter lå omkring 70-75%.

Det er ikke overraskende, at de biologiske alternativer ikke er lige så effektive som de kemiske, så vi vil alt andet lige kunne forvente at se flere og større insektskader på golfbanerne i fremtiden.

Men hvad skal man så gøre ved det som greenkeeper?

2 GODE RÅD

1 Mit første råd er at forberede klubben/golfspillerne på den nye virkelighed. Her har greenkeeperne en vigtig proaktiv kommunikationsopgave, så evt. kritik kan kommes i forkøbet. Et massivt angreb af gåsebiller eller stankelben kan være ganske voldsomt, og mange har måske glemt, hvordan det kan se ud, da der de seneste år ikke har været de store angreb. Derfor er det en vigtig opgave at få fortalt både bestyrelse og golfspillerne om de kommende mindre effektive muligheder for at bekæmpe stankelbens- og gåsebillelarver.

I kan jo starte med at vise dem denne artikel, og hvis der er behov for yderligere, så kommer DGU's konsulenter gerne ud til bestyrelses- eller medlemsmøder og forbereder golfspillerne på fremtiden.

2 Mit andet gode råd er, at man som greenkeeper skal dygtiggøre sig med de biologiske midler. Flere greenkeepere har allerede gjort sig erfaringer med brug af nematoder, men dette skal vi golfbranchen blive endnu bedre til. Vi skal bl.a. gøre brug af de praktiske erfaringer, vi allerede har med bl.a. optimal udbringningsteknik af eks. nematoder, så det bedste resultat opnås. I greenkeeperbladet nr. 2 fra 2019 er beskrevet, hvordan man bedst anvender nematoder. Artiklen kan også findes på Dansk Golf Unions hjemmeside.

Den proaktive greenkeeper vinder

Golfbranchen står således ikke helt på bar bund, men der er behov for en forventningsafstemning, så alle er klar over forudsætningerne for at passe en golfbane i Danmark. Som greenkeepere har I nu godt et halvt år til at få det fortalt til jeres vigtigste interessenter, og den proaktive greenkeeper vil hurtigst muligt sætte gang i kommunikationen.

Men I står jo ikke alene, da I altid kan bede Dansk Golf Unions banekonsulenter om hjælp og støtte til den kommunikationsopgave, der står først for. Herefter håber vi, at forskningen fra vores forskningsfond STERF, og jeres gode praktiske erfaringer, endnu engang kan hjælpe os godt på vej. Vi vil i Dansk Golf Union sikre os, at der også vil være fokus på dette i uddannelserne. Husk at STERF har udarbejdet faktaark, der bl.a. omhandler stankelbens- og gåsebillelarver.

Et lille men

Avaunt 150EC må anvendes fra den 15. september, så der er faktisk mulighed for at behandle i fem dage, inden midlet skal være bortskaffet d. 19. september 2022. ➔

Du kan finde mere viden om gåsebillen og stankelbenets larve i STERF's faktaark, som ligger på sterf.org/dk/faktablad-ipm

BARENBRUG

Grass that fights back!

Lader sig ikke slå ud af ekstreme stressperioder!

- Høj tolerance i stressperioder
- Hurtig genvækst efter stressperioder
- Ekstraordinær Slidtolerance
- Høj sygdomstolerance

Vores forhandler i Danmark

LINDSØ SEMENCO

Henri B.Poulsen: tlf. 2127 0436 | Finn L. Juul: tlf. 4016 5073
Lars H. Hansen: tlf. 2619 1252 | Michael M. Larsen: tlf. 2174 7699

Elektroniske scorekort vil gavne klimaet

For at reducere affaldet vil Hørsholm Golf fremme antallet af elektroniske scorekort.

TEKST & FOTO: TORBEN KASTRUP PETERSEN, BANECHIEF I DANSK GOLF UNION

Som en del af projektet Bæredygtig bundlinje 2.0 har Hørsholm Golf haft fokus på at udfase brugen af fysiske scorekort og overgå til elektroniske scorekort i fremtiden og dermed bl.a. bidrage til et forbedret klima. Deltagelsen i projektet har givet mulighed for, at et konsulentfirma har kunnet kigge nærmere på problemstillingen og kommet med forslag til mulige løsninger.

Adfærd viser vejen til løsninger

Efter at Hørsholm Golf havde fået indkredset opgaven, gik konsulentfirmaet i gang med at se nærmere på golfspillerens adfærd i forbindelse med anvendelsen af både det fysiske - og det elektroniske scorekort. Helt konkret blev golfspillernes adfærd observeret i forbindelse med tilgangen til scorekort i klubhuset. Med baggrund i disse observationer var målet at komme med konkrete forslag til, hvordan man kan få golfspillerne til at gå væk fra brugen af fysiske scorekort og i højere grad benytte sig af digitale scorekort.

KLUB Linnebjerg Golf									
TARTHUL 1									
HUL	TID	59	57	54	49	PAR	INDEX	SPH	SLAG
1		124	124	124	90	3	18	3	2
2		416	416	400	346	4	12	4	2
3		296	296	250	250	4	6	4	2
4		382	358	358	310	4	4	5	1
5		391	391	341	341	4	8	4	2
6		350	350	350	313	4	16	5	2
7		269	269	269	241	5	10	4	1
8		439	439	439	368	3	14	4	1
9		205	165	165	136	35	UD		
UD		2872	2808	2696	2395				

TARTHUL 1									
HUL	TID	59	57	54	49	PAR	INDEX	SPH	SLAG
10		250	250	250	250	4	9	5	1
11		315	315	242	242	4	13	4	2
12		411	384	384	304	5	11	5	2
13		432	432	369	369	3	17	3	2
14		150	150	150	130	5	3	4	2
15		555	491	491	453	4	7	5	2
16		282	282	258	258	5	5	3	2
17		501	444	444	392	3	15	1	3
18		169	169	140	140	37	IND	1	3
IND		3065	2917	2728	2538	35	UD		
UD		2872	2808	2696	2395	72	BRUTTO		
TOTAL		5937	5725	5424	4933		-SPH	3	2
D	CR	79,2	77,9	75,9	72,8		NETTO		
SL	144	141	137	130					
H	CR	73,2	72,1	70,5	67,9				
SL	131	128	124	118					

VIDSTE DU?
At elektroniske scorekort kan være med til at reducere CO₂ belastningen.

1,6 tons CO₂ og besparelser på 20.000 om året

Efter at have kortlagt forbruget af fysiske scorekort var det muligt at regne på klima-potentialet. Her kom man frem til en mulig reduktion på 1,6 ton CO₂ årligt, såfremt at alle de nuværende scorekort blev erstattet af en elektronisk version. I kroner og øre ville Hørsholm Golf endvidere kunne spare ca. 20.000 kr. om året, hvis de printede scorekort helt kunne undværes.

For at sådant et projekt skal blive en succes, er det selvfølgelig vigtigt, at løsningen appellerer til golfspillerne, så de får en endnu bedre golfoplevelse. Derudover kan indsatsen omkring scorekort samt andre fremtidige miljøtiltag måske være med til at tiltrække nye medlemmer, som går ind for bæredygtighed. Herunder særligt de unge, som er mere optagede af den bæredygtige dagsorden.

Forslag til konkrete tiltag

På nuværende tidspunkt og fremover vil relationerne til golfspillerne blive styrket ved det daglige møde og dialog med medarbejderne hos Hørsholm Golf. Her bliver det medarbejdernes opgave at gøre opmærksom på de elektroniske scorekort og fortælle om, hvilke miljømæssige- og praktiske fordele, der er forbundet med anvendelsen.

Den nye indsats omkring scorekort vil fremover desuden blive kommunikeret ud gennem klubmøder, sociale medier og nyhedsbreve.

For at fremme processen vil der yderligere blive sat nye skilte op ved indtjekningsautomaten og på spillerområdet, så medlemmerne bliver gjort opmærksomme på, hvorfor det er fordelagtigt at undlade at printe et scorekort. Den nye indsats omkring scorekort vil fremover desuden blive kommunikeret ud gennem klubmøder, sociale medier og nyhedsbreve.

Flere arbejdsopgaver ligger forude, men målet er relativt tæt på

Med den nuværende viden i bagagen ligger der nu en række arbejdsopgaver, som skal bringe Hørsholm Golf tættere på målet. Her bliver det i den udarbejdede rapport bl.a. foreslået at:

- 1. Udarbejde kommunikationsmateriale til golfklubbens digitale kanaler (fx. sociale medier, hjemmeside og nyhedsbrev).
- 2. Udarbejde skiltning og kommunikationsmateriale på golfklubbens fysiske kanaler (på spillerområdet, klubhuset og udendørsarealerne omkring klubhuset).
- 3. Øge kommunikation og dialog med medlemmerne og medarbejderne omkring den nye indsats.
- 4. Udpege lokale 'miljøambassadører' blandt klubbens medlemmer, som skal fremme de grønne tiltag.

Ifølge rapporten fra konsulentfirmaet vil der være en tilbagebetalingstid på blot fem år, når man ser på alle udgifter og besparelser på udfasningen af det fysiske scorekort.

FAGLIGT: MILJØ

FÅ HELE RAPPORTEN TIL INSPIRATION

Er man som golfklub blevet inspireret af tiltaget, så kan man få adgang til hele rapporten ved at tage kontakt til Dansk Golf Unions baneområde.

Har du styr på træerne på golfbanen?

På Sandmoseskolen kan du tage de nyttige kurser, som vi tilbyder i samarbejde med Skovskolen:

Motorkædesav 2

5 dage, uge 45
(d. 7/11 – 11/11 2022)

Grundlæggende træklating og beskæring

10 dage, uge 47 og 48
(d. 21/11 – 2/12 2022)

Du tilmelder dig på amunordjylland.dk. Har du spørgsmål, er du velkommen til at kontakte: Thomas Harlyk på tlf. 9633 2601, thar@amunordjylland.k

Sandmoseskolen

Husk, at du kan bo på vores skønne skolehjem

AMU Nordjylland

Sandmosevej 486 • 9460 Brovst • tlf. 9633 2626

Vejen til en grøn fremtid

www.rts.dk

EN GRØN FREMTID...

GREEN, Teested, bunker, driving range, forgreen, FAIRWAY, pot bunker, rough...

BLIV GREENKEEPER HOS OS

ELLER UDDAN DIG TIL MELLEMLEDER

Læs mere om vores uddannelser og AMU-kurser på www.rts.dk eller scan koden.

Roskilde Tekniske Skole
Vilvorde
Køgevej 131
4000 Roskilde
46 300 400

Danmarks største jordbrugsskole med masser af arbejdsmarkeds- og erhvervsuddannelser inden for alle grønne fag.

Vedligeholdelse af søer og vandhuller

Søer og vandhuller er et vigtigt element på golfbanen. De kan indgå som hazards, men de er også med til at skabe stemning, give banen karakter og de er vigtige levesteder for planter og dyr. Søer og vandhuller har det dog med at gro til med tiden, så der kan være behov for at rense dem op. Hvordan renser man bedst en sø eller et vandhul op? Hvor ofte skal det gøres, og hvilke regler skal overholdes? Det kan du læse om i denne artikel, hvor jeg har interviewet vandløbstekniker, Henrik Pedersen, som du også kunne møde på Sandmosen i uge fem kurset.

TEKST: KARIN NORMANN, HORTONOM. FOTO HENRIK PEDERSEN, JYSK ENTREPRENØR

Hvorfor skal søer og vandhuller vedligeholdes, passer de ikke sig selv?

Jo, til en vis grænse så passer søer og vandhuller sig selv, men med tiden har de en tendens til at gro til af aggressive plantearter som tagrør og dunhammer, som vokser længere og længere ud i vandet, så vandfladen bliver mindre og måske til sidst forsvinder. Med vind og fugle bliver der også spredt frø til områderne, så træer og buske spirer frem og kan være med til at lukke søer og vandhuller helt, hvis greenkeeperen ikke plejer søen eller vandhullet regelmæssigt.

På en golfbane er søer og vandhuller jo en vigtig del af banen og hermed spillet, så det duer jo ikke, at de vokser helt til. Herlighedsværdien går af søen og vandhullet, når der ikke er et åbent vandspejl og et pænt kik hen over vandet.

Et lidt kedeligt vandhul, hvor tagrør næsten har overtaget hele søen. Her vil en oprensning af vandhullet, hvor tagrørerne graves helt eller delvis væk, give et langt flottere og mere velfungerende vandhul.

VIDSTE DU?

Søer og vandhuller på 100 m² eller derover er omfattet af naturbeskyttelseslovens §3.

Hvis det ikke er muligt at tømme søen for vand og grave sediment væk, kan man med specialudstyr suge sediment væk fra søen, som vist her på billedet.

Aflejring af sediment

Der kan også aflejre sig så meget sediment nede i søen eller vandhullet, at der næsten ikke er vand over mudderbunden.

I sådanne tilfælde kan det være en fordel at rense søen eller vandhullet op for at få en dybere og renere sø eller vandhul. En god tommelfingerregel er, at der skal være mindst 1 meter til bunden og gerne mere.

På den dybde kan lyset ikke nå ned og planter kan ikke gro. Om vinteren har fisk bedre mulighed for at overleve ude midt på søen, hvis kanten fryser til.

Greenkeeperen skal ikke være nervøs for at tage kontakt til kommunen for at søge om råd. Jeg har ikke indtryk af, at man får påduttet alle mulige tiltag.

Hvad er vigtigt at vide, før greenkeeperen går i gang med at oprense en sø eller et vandhul?

Søer og vandhuller, der er 100 m² og derover, er omfattet af naturbeskyttelseslovens §3 – i daglig tale kaldet §3 områder.

Beskyttelsen betyder, at du ikke må foretage ændringer i områdets tilstand uden dispensation fra kommunen.

Det er normalt ikke nødvendigt at søge om tilladelse til at rydde opvækst af træer med håndkraft i begrænset omfang, men hvis man f.eks. ønsker at oprense vand-

hullet, så skal man altså spørge kommunen først, da kommunen er myndighed og altid skal spørges, inden greenkeeperen foretager ændringer på beskyttede naturområder. Husk, at afskårne grene og rødder ikke må smides i søer eller vandhuller.

Hvordan kommer jeg i gang?

Det første, jeg vil anbefale greenkeeperen, er, at han/hun ringer til kommunen.

Greenkeeperen skal ikke være nervøs for at tage kontakt til kommunen for at søge om råd. Jeg har ikke indtryk af, at man får påduttet alle mulige tiltag. Kommunen vil bare gerne have, at søen eller vandhullet passer sig selv.

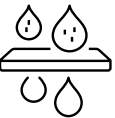
Andet trin i processen er at invitere kommunens mand med ud på banen for at besigtige søen eller vandhullet og have en dialog omkring projektet. Ved besøget vil kommunens mand tage bestik af den aktuelle situation. Kommunen kan stille

betingelser for, hvordan oprensningen skal foregå. Det sker, fordi kommunen skal sikre, at den eksisterende natur beskyttes.

Ofte er det den samme person fra kommunen, at du skal sende den endelige ansøgning til, så greenkeeperen er allerede godt på vej med processen og dialogen med kommunen ved besøget. Herefter skal greenkeeperen hjem og udfylde en ansøgning. Ansøgningen ligger på kommunens hjemmeside og man kan typisk søge på Oprensning af søer og vandhuller.

Er der mulighed for at søge om tilskud?

Ja, flere kommuner har puljer, hvor golfklubben kan søge om tilskud. Spørg din lokale kommunemand, når han/hun er på besøg. De vil vide, om det er muligt for at opnå økonomisk støtte til projektet.

Hvis sedimentet i søen eller vandhullet er forurenet, kan man ved hjælp af en geotube filtrere det forurenede slam fra vandet. En geotube er populært sagt en pose lavet af en geotekstil, som fungerer som et filter. Sediment og vand fra søen pumpes ind i 'filteret', som tilbageholder partiklerne og lader vandet passere. Vandet ledes her tilbage til søen igen.

En god planlægning af arbejdet er afgørende for et vellykket projekt. De tunge maskiner kan hurtigt lave store skader på arealet, så der er vigtigt at få køreplader udlagt der, hvor maskinerne kører ind og ud på arealet.

Hvor ofte skal en sø eller et vandhul oprenses, og hvornår på året er det tilladt?

Det er meget individuelt, hvor ofte det skal gøres, men der er helt faste regler for, hvornår det må udføres. Arbejdet må kun udføres uden for fuglenes ynglesæson, fra 1. oktober til 1. april.

Min erfaring er, at det typisk varer fra 1 til 3 måneder at få en godkendelse. Så det er godt at være ude i god tid, så du har ansøgningen i hus, når du når til 1. oktober, og du har mulighed for at lave arbejdet.

Har du andre gode råd til green-keeperen, som vil i gang med at oprense en sø eller et vandhul?

Man skal være sikker på, at man har en god entreprenør, der ved, hvordan de skal planlægge arbejdet. Planlægning er altafgørende. Man kommer nemt til at ødelægge stier og veje og lave trykskader på jorden, hvis man ikke har planlagt, hvordan arbejdet skal foregå, og hvor man kører ind og ud af arealet. Entreprenøren skal også have styr på, hvor der ligger dræn og andre ledninger i jorden, så

man ikke uforvarende kommer til at ødelægge dem.

Kendskab til gode og dårlige vandplanter

Entreprenøren skal også have kendskab til, hvilke planter der er gode, og hvilke der skal væk. Det tager dobbelt så lang tid for de gode planter at vokse frem, som de mere aggressive planter, så her kan man gøre stor skade på søen eller vandhullet, hvis man ikke ved, hvilke planter man skal passe på, og hvilke der skal fjernes.

Hvad kan greenkeeperne selv gøre for at vedligeholde søer og vandhuller?

Greenkeeperen må godt per håndkraft fælde træer og buske, som er vokset op omkring vandhullet eller søen for at bevare

et blik hen over søen, men også for at få lys ned i vandet for at bevare den gode biologi i søen eller vandhullet. De gode vandplanter som Vandstjerne og Vandaks har brug for lys til at kunne lave fotosyntese og gode iltforhold i vandet.

Dunhammeren er en meget aggressiv plante. Det er bedre at grave den op end at klippe den, da en klippet stængel bliver til to stængler næste år. Når man har fået dem gravet op, får man dog sjældent alt rodmaterialer med. Her er det en god ide at sætte økonomi af til, at et par mand pr. håndkraft kan trække de overlevende planter op de efterfølgende år. Dunhammerens rødder går ikke så dybt ca. 10-15 cm ned i jorden og de er derfor forholdsvis nemme at trække op med rod i den bløde søbund.

Tagrør skal altid klippes under vandoverfladen. Hvis man skærer dem ofte, så kan klipningen være med til at stresser planten, da vandet løber ind i de hule rør og giver grobund for, at rødderne rådner. Klipping ofte kan få tagrørene til at trække sig lidt tilbage, men det er en ressourcekrævende proces. Den bedste metode til at få tagrør væk er at grave rodnettet op. 🚧

Udgravning af et vandhul for at fjerne dunhammer, som er en aggressiv plante, der med årene nemt kan lukke vandhullet helt.

KILDE
ER DER BESKYTTET NATUR PÅ DIN EJENDOM?
INFORMATION OM NATURBESKYTTELSESLOVENS
§3. UDGIVET AF MILJØSTYRELSEN, 2011. PJECE
KAN DU FINDE PÅ WWW.NATURSTYRELSEN.DK

Interesseret i at gå en runde med vores leasing-specialist?

Ring til Jan Hartvig Petersen og aftal, hvornår han skal møde dig på fairwayen. Jan er vores leasing-specialist med kendskab til golf-branchen.

Du får mulighed for at høre hans bud på, hvorfor det er en god idé at lease maskiner til vedligeholdelse af golfanlægget. Jan har allerede leaset udstyr til halvdelen af de danske golfklubber.

Jan kan også fortælle dig om den særlige momsproblematik og muligheden for moms-fradrag på maskiner – hvis I er en klub i foreningsregi – og om de forskellige driftsmæssige betragtninger for maskinanskaffelse og leasingfinansiering.

Kontakt Jan på telefon 23 21 35 61.

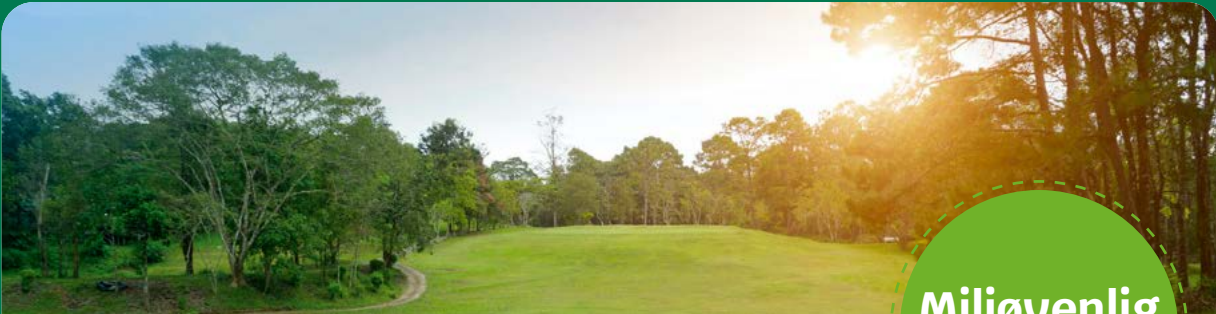

Jan Hartvig Petersen
Finansieringskonsulent

Direkte: +45 63 61 20 42
Mobil: +45 23 21 35 61
jan.hartvig@leasingfyn.dk

Leasing Fyn
- når gode relationer er vigtige

Leasing Fyn Bank A/S · Bondovej 1 · 5250 Odense SV · Tlf. 62 61 20 20 · leasingfyn@leasingfyn.dk · www.leasingfyn.dk

**Miljøvenlig
gødning**

GØDNING TIL DEN GRØNNE SEKTOR

ProGræs leverer gødning og andre kvalitetsprodukter til golfbaner, anlægsgartnerne, kommuner og idrætsanlæg.

Indehaver, Niels-Peter Jensen, har 30 års erfaring indenfor den grønne sektor og har indgående viden om bl.a. græs, jord, vanding og næring.

Vi tilbyder:

- Græs- og blomsterfrø
- Gødning og plejeprodukter
- Maskiner og beskæringsværktøj
- Planter, buske og træer
- Græsmaling
- Vandingssække, opbinding m.m.

ProGræs Hastrupvej 10B, 4621 Gadstrup · Tlf. 46 19 00 66 · pro-graes.dk · post@pro-graes.dk
Ring direkte til os: Niels-Peter tlf. 24 27 17 87 · Christen tlf. 93 39 46 66

Morgen med frostvejr i Himmelbjerg Golf Club.

Arrangementer i DGA 2022

18. MAJ

Banevandring Roskilde

- Ni nye huller – Thomas Jepsen DGU kommer og fortæller om design og tanker bag design
- Demo af sandfiller – X3Mgolf
- En snak om gødning og græs – ProGræs

1. JUNI

Banevandring Holstebro

15. JUNI

DM for greenkeeper i Helsingør Golfklub

10.-15. JULI

International Turfgrass Research Conference

– onsdag er der Praktikerens dag

24. & 25. AUGUST

Maskiner under broen – Middelfart

8. SEPTEMBER

Banevandring Breinholtgård

- Bunkerliner
- Demo af sandfiller – X3Mgolf

22. SEPTEMBER

Robotklipper – Husqvarna

Næste nummer af Greenkeeperen udkommer i oktober 2022

FØLG OS PÅ FACEBOOK
Danish Greenkeepers Association

WEB: INSPIRATION OG FAGLIG VIDEN

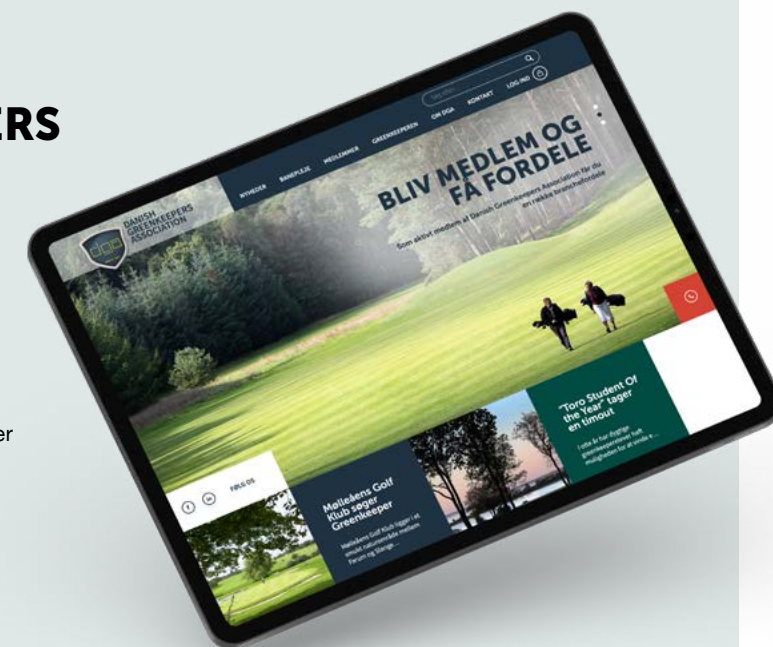
DIT DIGITALE GREENKEEPER-UNIVERS

Vil du have inspiration og faglig viden fra branchen? Se med på vores hjemmeside og lyt med på podcasten 'Spil Med' fra golf.dk

På vores hjemmeside samler vi aktuelle historier, inspiration og faglig viden fra branchen. Så du løbende bliver opdateret og får de seneste nyheder – og hvor vi kommer tættere på jer medlemmer.

Lyt også med på branchepodcasten 'Spil Med', som du finder på vores hjemmeside. Her inviterer vært Claus Rødgaard Thomsen gæster i studiet, hvor de taler om aktuelle emner og branchenyt. 🚩

 greenkeeper.dk

PRECISION ENGINEERING, INSIDE AND OUT

Introducing **TTS-800 Series Golf Rotors**

MARKEDETS MEST AVANCEREDE VANDINGSLØSNING. Den kraftige TTS-800 Rotor giver maksimal ensartethed og lang levetid på banen. Golf Rotoren er integreret i et hus med stor flangeåbning hvorfra der er let adgang til alle dele, f.eks. kablesamlinger, dekoder og spole.

Ingen opgravning for vedligeholdelse. Total Top Service betyder at vedligeholdelse er en leg.

 DANREGN
vandsanlæg a/s
www.danregn.dk · 56 72 52 00

Hunter®

GOLF IRRIGATION | Built on Innovation

Se mere på hunterindustries.com/golf

FORMAND

René Juel Andersen
HimmerLand
☎ 4230 1667
✉ formand@greenkeeper.dk
Ansvarsområder: DGU, GAF, PGA, Miljø, Uge 46, Erhvervsgruppen & div.

NÆSTFORMAND

Nicholas Juul Andersen
Dragør Golfklub
☎ 2068 4242
✉ cgk@dragor-golf.dk
Ansvarsområder: LUU RTS, DGU, Uge 46 og Fagprøver øst

KASSERER

Henning Hans Nissen
☎ 2234 9940
✉ henninghansnissen@live.dk
Ansvarsområder: DGA masters Jylland, Erhvervsklub

REDAKTØR

Kristine Buske
Mediegruppen as
☎ 2834 3267
✉ kristinebuske@mediegruppen.net

SEKRETARIAT

Danish Greenkeepers Association

Per Mølgaard Lemming
☎ 6139 9899
✉ per@greenkeeper.dk
www.greenkeeper.dk

KONTORTID

Mandag-torsdag: 09.00-12.00
Fredag-søndag: Lukket

DGA'S ADVOKAT
Morten Ligaard
☎ 4031 0189
✉ adv.morten.ligaard@gmail.com

BESTYRELSESMEDLEMMER

Henrik Hvilshøj Lindberg
Give Golfklub
☎ 2264 5799
✉ hvilshoejlindberg@gmail.com
Ansvarsområder: Uddannelse, LUU Sandmosen, Ad hoc udvalg og Grønt partnerskab

Bendy Sørensen
Odense Eventyr Golf
☎ 2049 0339
✉ beso@oegc.dk
Ansvarsområder: Have og Landskab og Maskiner under broen

Jesper Brandt
Aalborg Golf Klub
☎ 2243 6474
✉ greenkeeper@aalborggolf.dk
Ansvarsområder: Sterf, Fegga, LUU sandmosen og Fagprøver Nord

DGU KONSULENTER

Banekonsulent
Thomas Hoffmann Jepsen
☎ 5116 2695
✉ thj@dgu.org

Banekonsulent
Allan Brandt Petersen
☎ 4040 9103
✉ abp@dgu.org

Banechef
Torben Kastrup Petersen
☎ 4040 9102
☎ Direkte nr. DGU 4326 2709
✉ tkp@dgu.org

INFORMATION: OM DGA

DANISH GREENKEEPERS ASSOCIATION

DGA blev grundlagt tilbage i 1963. Foreningens mål var og er at styrke faget ved at dele viden og erfaring mellem greenkeepere og ansatte på danske golfbaner samt andre interessegrupper i ind- og udland.

DGA er en upolitisk og tværfalig forening, der med et bredt spektrum af professionelle og frivillige kræfter forkuserer sine evner, ambitioner og netværk på oplysning, udvikling og dygtiggørelse af ledere samt personale i det ædle hverv som greenkeeper i golfens verden.

Mange tusinde udøvere af golfsporten er dagligt afhængige af, at greenkeeperstaben optimerer golfbanernes kvalitet – uanset årstid, geografi og naturens luner. Danish Greenkeepers Associations mål er at fremme uddannelse og arbejdsforhold for greenkeepere og greenkeeperassistenter, hvis primære arbejdspladser er golfbaner i Danmark.

Fællesskabet gør det muligt at styrke og udveksle erfaringer samt ekspertise.

Foreningen fremmer og formidler viden om ny teknik samt optimerede arbejdsforhold for greenkeepere. Det sker ved en målrettet dialog og åben kontakt til bl.a. Dansk Golf Union (DGU), Lov- & Miljøorganisationer, uddannelsesinstitutioner og markedets leverandører af teknik, udstyr og maskiner.

Et bredt udbud af sammenkomster og traditionsbundne begivenheder er med til at binde venskabelige og professionelle bånd mellem medlemmer, bestyrelse og alle andre med golf og greenkeeping som interesseområde.

COMBINATOR

COMBINATOR er en multifunktionel fræseklipper. Vertikalskærer og fræsning i samme maskine. God hvis fx toplaget er fedtet eller ujævn.

COMBINATOR fjerner nemt det øverste lag fra turfen uden at påvirke rodnettet. 120-240cm bred og 0-5 cm arbejdsdybde.

COMBISEEDER

COMBISEEDER er såmaskinen med to spikeruller, der ganske skånsomt såvel prikker som sår i hele maskinen bredde (120-240 cm). De to børster sikrer at frøene skubbes ned i hullerne.

COMBISEEDER er udstyret med to vandtanke der gør maskinen tungere. Sår 3-50 g frø pr. m², og åbning justerbar med håndtag.

VSTRONG

VSTRONG er en kraftig vertikalskærer, der er udstyret til at fjerne ukrudt med en skærerotor og lodrette skæreskiver med opskæringsblade.

VSTRONG har 3mm tykke stålrotorblade, der ubesværet skærer igennem de tykkeste rødder med en arbejdsdybde på op til 5 cm. Rotoren drejer mod kørselsretningen med en kraftig og tæt skærebevægelse.

TOP AIR

TOPAIR ruller og lufter græs og hybridgræs effektivt med en kombination af tromle og særligt designede knive med speciel form og placering. Dette sikrer minimal friktion med banen og reducerer effektforbruget.

TOP DROP

TOPDROP er en meget nøjagtig og alsidig top dresser.

Den hydraulisk justerbare spredbørste kan lægge alt løst materiale som bl.a. sand, grus og gummi. Børsten er enkel og justerbar, og lagtykkelse kan justeres mekanisk.

SANDFILLER

SANDFILLER kombinerer vertikal-skærer, fjernelse, sandfyldning og om nødvendigt eftersåning i samme forløb og på perfekt vis.

Brug SANDFILLER til at dæmpe din green og vedligeholde dræningen. Med Sandfiller kan du gøre dette på egen hånd, mens andre metoder kræver op til 6 personer.

X3Mgolf
DIN samarbejdspartner

BioNutria

DANMARK

BioGolf® gødninger

– miljøoptimerede bæredygtige løsninger

Med 30 års erfaring i udvikling og produktion af flydende gødninger til golfbaner – ja til stort set ethvert formål, kan vi opfylde de mest krævende ønsker og behov for gødning til din bane

- Alle BioGolf® gødninger er formuleret af de reneste råvarer og tilsat SuperAdjuvants, det sikrer en uovertruffen optagelse af næringsstofferne.
- BioGolf® gødningerne indeholder naturligvis kulhydrater, som lynhurtigt og effektivt styrker mikrolivet.
- Kombinerer du vore makronæringsstoffer med vore mikronæringsstoffer, får du helt automatisk markedets stærkeste koncept, der dækker ethvert behov for næring – gennem hele sæsonen.
- Sammensætningen og gødningsstrategien sikrer sunde planter, der i meget høj grad kan afværge angreb af både sygdomme og skadedyr.
- Det er både nemt og enkelt at styre væksten og farven på græsserne.
- Gødningsprogrammet sammensættes efter dit ønske: som enkeltprodukter, standardkoncepter eller skræddersyet præcist til jeres behov.
- **S.W.A.T.¹** et additiv der effektivt og billigt forbedrer effekten af pesticider med helt op til 40 %.
- **S.W.A.T.²** et effektivt afspændingsmiddel der forhindrer tørkepletter ved forebyggende brug.

Køb direkte ved producenten. Ingen fordyrende mellemlidende sikrer, at du får fuld værdi for pengene.

Vi garanterer, at ingen kan levere samme mængde næringsstoffer i samme kvalitet og til samme pris, som vi kan.

Kort sagt – ved BioNutria får du markedets skarpeste priser.

Kontakt os gerne for salg og rådgivning på mail: kundeservice@bionutria.dk

Tilfører man de rigtige næringsstoffer, formuleret af de rette råvarer i den rigtige mængde og på det rette tidspunkt, bliver planterne både sunde og kraftigere.

Det giver en bedre modstandskraft over sygdomme, en bedre konkurrenceevne overfor ukrudt samt en forbedret tørkeresistens og vinterfasthed.

Når naturen og videnskaben går hånd i hånd